

SVINJOGOJSTVO

PIG BREEDING

Godišnje izvješće
Annual Report

2024

Hrvatska agencija za
poljoprivredu i hranu

Croatian Agency for
Agriculture and Food

Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu
Croatian Agency for Agriculture and Food

Centar za stočarstvo
Centre for Livestock Breeding

SVINJOGOJSTVO
PIG BREEDING

**GODIŠNJE
IZVJEŠĆE
ZA 2024.
GODINU**

**ANNUAL
REPORT
FOR 2024.**

OSIJEK, 2025.

Pravna osnova <i>Legal basis</i>	Zakon o Hrvatskoj agenciji za poljoprivredu i hranu (NN 111/2018) <i>Law on the Croatian Agency for Agriculture and Food</i>
Izdavač <i>Publisher</i>	Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu <i>Croatian Agency for Agriculture and Food</i>
Adresa / Address Telefon / Phone E-mail Web	Kardinala Alojzija Stepinca 17, 31 000 Osijek +385 (0)31 275 200 hapih@hapih.hr www.hapih.hr
Odgovorna osoba izdavača <i>Responsible person of the publisher</i>	izv. prof. dr. sc. Krunoslav Karalić
Uredništvo <i>Editorial</i>	Centar za stočarstvo <i>Centre for Livestock Breeding</i>
Adresa / Address Telefon / Phone E-mail	Vinkovačka cesta 63 c, 31 000 Osijek +385 (0)31 275 186 cs@hapih.hr
Prikupljanje podataka <i>Data collected by</i>	Područni uredi Centra za stočarstvo <i>District offices of Centre for Livestock Breeding</i> Odjel za svinjogojstvo Centra za stočarstvo <i>Pig Breeding Department of Centre for Livestock Breeding</i> Uzgojna udruženja <i>Breeder associations</i> Velike farme <i>Large farms</i>
Laboratorijska analitika <i>Laboratory analytics</i>	Laboratorij Banke gena domaćih životinja <i>Laboratory of Animal Gene Bank</i>
Obrada podataka <i>Data processing</i>	Centar za stočarstvo <i>Centre for Livestock Breeding</i> Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva Uprava za stočarstvo i kvalitetu hrane <i>Ministry of Agriculture, forestry and fisheries</i> <i>Directorate for Livestock and Food Quality</i>
Oblikovanje / Design	Studio HS internet d.o.o. Osijek
Tisak / Printing	Studio HS internet d.o.o. Osijek
ISSN	2939-4503
Naklada / Edition	100
Molimo korisnike da pri korištenju podataka navedu izvor	<i>Users are kindly requested to state the source</i>

Sadržaj / Contents

PREDGOVOR / PREFACE	6
1. O HRVATSKOJ AGENCIJI ZA POLJOPRIVREDU I HRANU <i>ABOUT THE CROATIAN AGENCY FOR AGRICULTURE AND FOOD</i>	8
1.1. CENTAR ZA STOČARSTVO / CENTRE FOR LIVESTOCK BREEDING	9
2. NOVOSTI U SEKTORU <i>NEWS IN THE SECTOR</i>	13
2.1. SVINJOGOJSTVO U HRVATSKOJ / PIG BREEDING IN CROATIA	13
2.2. NOVOSTI IZ CENTRA ZA STOČARSTVO <i>NEWS FROM THE CENTRE FOR LIVESTOCK BREEDING</i>	18
2.3. SURADNJA S UZGOJNIM UDRUŽENJIM <i>COOPERATION WITH BREEDER ASSOCIATIONS</i>	24
3. PROVEDBA AKTIVNOSTI <i>ACTIVITIES</i>	28
3.1. BROJNO STANJE SVINJA / FIGURES IN PIG BREEDING	28
3.2. VELIKE FARME / HOLDINGS	38
3.2.1. Proizvodnost krmača / Production of sows	38
3.2.2. Rezultati tova / Fattening results	45
3.3. OBITELJSKA POPLJOPRIVREDNA GOSPODARSTVA <i>FAMILY FARMS</i>	49
3.3.1. Proizvodnost krmača / Production of sows	49
3.4. PERFORMANCE FIELD TEST / PERFORMANCE FIELD TEST	53
3.5. LABORATORIJSKO TESTIRANJE NA STRESNU OSJETLJIVOST <i>LABORATORY TESTING ON STRESS SENSITIVITY</i>	62
3.6. PROMET UZGOJNO VALJANIH SVINJA I SJEMENA <i>TRADE OF HERDBOOK PIGS AND SEMEN</i>	64

4. AKTIVNOSTI SEKTORA PODRUČNIH UREDA	
<i>THE ACTIVITIES OF DISTRICT OFFICES SECTOR</i>	66
4.1. PROVEDBA OZNAČAVANJA I EVIDENCIJE SVINJA	
<i>THE ACTIVITIES IN IDENTIFICATION AND RECORDING OF PIGS</i>	71
5. OZNAČAVANJE I REGISTRACIJA DOMAĆIH ŽIVOTINJA	
<i>IDENTIFICATION AND REGISTRATION OF DOMESTIC ANIMALS</i>	73
5.1. SUSTAV OBVEZNOG OZNAČAVANJA I REGISTRACIJE SVINJA	
<i>THE SYSTEM OF UNIQUE IDENTIFICATION AND REGISTRATION OF PORCINE ANIMALS</i>	74
6. KONTROLA OCJENJIVANJA NA LINIJI KLANJA ŽIVOTINJA (KOLK)	
<i>CARCASSES CLASSIFICATION CONTROL</i>	79
6.1. RAZVRSTAVANJE SVINJSKIH TRUPOVA U 2024. GODINI	
<i>CLASSIFICATION OF PIG CARCASSES IN YEAR 2024.</i>	80
7. STOČARSKE IZLOŽBE	
<i>LIVESTOCK EXHIBITIONS</i>	85
8. STRUČNI SKUPOVI I OSTALE AKTIVNOSTI	
<i>EDUCATIONS AND OTHER ACTIVITIES</i>	86
8.1. SAVJETOVANJE UZGAJIVAČA / BREEDERS CONFERENCE	86
8.2. EDUKACIJE DJELATNIKA I UZGAJIVAČA	
<i>EDUCATION OF EMPLOYEES AND BREEDERS</i>	86
8.3. GLASILO SREDIŠNJEG SAVEZA UDRUGA UZGAJIVAČA SVINJA HRVATSKE	
<i>MAGAZINE OF BREEDERS ASSOCIATION</i>	89

9. PRILOZI / ATTACHMENTS	90
10. ZNANSTVENO STRUČNA SURADNJA I PUBLICIRANJE <i>SCIENTIFIC PROFESSIONAL COOPERATION AND PUBLICATION</i>	92
11. IZVJEŠĆE PRIPREMILI / AUTHORS	93

PREDGOVOR / PREFACE

Godišnje izvješće pruža detaljan pregled brojčanih pokazatelja stanja uzgoja svinja u Republici Hrvatskoj, kao i pregled trendova u proteklih desetak godina.

U Godišnjem izvješću prikazan je niz zajedničkih aktivnosti HAPIH-ovog Centra za stočarstvo i uzgojnih udruženja u provedbi uzgojnih programa po pojedinim pasminama s obzirom da smo kao „treća strana“ uključeni u provedbu specifične aktivnosti iz uzgojnih programa u sektoru svinjogojstva.

Pri tome je važno istaknuti ovlaštenje Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva za provedbu testiranja rasta, razvoja, proizvodnih karakteristika i genetskog vrednovanja domaćih životinja svim uzgojnim udruženjima za one djelatnosti za koje uzgojna udruženja nemaju dostatne financijske i/ili druge kapacitete.

Ukupan broj krmača u Republici Hrvatskoj na kraju 2024. godine iznosio je 71.000 što je povećanje za 6 % u odnosu na prethodnu godinu. U kontroli proizvodnosti uključeno je gotovo 33.400 uzgojno-valjanih krmača, što je povećanje za više od 14 %.

The Annual report provides a detailed overview of numerical indicators of the state of pig farming in the Republic of Croatia, as well as an overview of trends over the past ten years. The Annual Report shows a series of joint activities of Croatian Agency for Agriculture and Food (HAPIH) and breeder associations in the implementation of breeding programs, considering that we are a “third party” involved in the implementation of specific activities from breeding programs in the pig sector. It is important to highlight the authorization of the Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries (MP) to conduct testing of growth, development, production characteristics and genetic evaluation of domestic animals for all breeder associations that do not have sufficient financial and/or other capacities for these activities.

The total number of sows in the Republic of Croatia at the end of 2024 was 71.000, which represents an increase of 6% compared to the previous year. A total of almost 33.400 breeding sows were included in the productivity control, which is an increase of over 14%.

Osim brojčanih pokazatelja rezultata provedbe uzgojnih metoda i postupaka te rezultata provedbe uzgojnih programa, izvješće pruža informacije o novostima u uzgoju, suradnji s uzgojnim udruženjima i edukacijama.

Premda je ovo izvješće primarno publikacija Centra za stočarstvo Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu smatrali smo primjerenim uključiti i niz podataka koji su pripremljeni u Upravi za stočarstvo i kvalitetu hrane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, kako bi prikazali cjelovitu sliku svinjogojstva u Republici Hrvatskoj.

Nadam se kako će ovo izvješće biti od koristi svim dionicima sektora i doprinijeti njegovu razvoju. Stoga, želim zahvaliti ponajprije djelatnicima našeg Centra za stočarstvo HAPIH-a, kao i svima koji su sudjelovali u izradi ovog izvješća te svojim ustrajnim radom doprinijeli očuvanju i unapređenju uzgoja svinja u Republici Hrvatskoj.

v.d. ravnatelja Hrvatske agencije za
poljoprivredu i hranu

izv. prof. dr. sc. Krunoslav Karalić

In addition to numerical indicators of the results of the implementation of breeding methods and procedures, as well as the results of the implementation of breeding programs, the report provides information on news in breeding, cooperation with breeding associations and education. Although this report is primarily a publication of the Centre for Livestock Breeding of the HAPIH, we considered it appropriate to include a series of data prepared by the Directorate for Livestock Breeding and Food Quality of the MP in order to present a complete picture of pig farming in the Republic of Croatia.

I hope that this report will be useful to all stakeholders and contribute to the development of this sector. Therefore, I would like to thank the employees of our Centre for Livestock Breeding, as well as everyone who participated in the preparation of this report and who, with their persistent work, contributed to the improvement of pig breeding in the Republic of Croatia.

*Acting Director of the Croatian Agency
for Agriculture and Food
Associate Professor Krunoslav Karalić, PhD*

1. O HRVATSKOJ AGENCIJI ZA POLJOPRIVREDU I HRANU

ABOUT THE CROATIAN AGENCY FOR AGRICULTURE AND FOOD

Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu je specijalizirana javna ustanova u području poljoprivrede, hrane i ruralnog razvoja, koja širok raspon svojih djelatnosti iz navedenih područja obavlja kroz osam ustrojstvenih jedinica – centara. Djelatnosti HAPIH-a obuhvaćaju aktivnosti u stočarstvu, kontro-

li kvalitete stočarskih proizvoda, zaštiti bilja, zaštiti tla, sjemenarstvu i rasadničarstvu, vinogradarstvu, vinarstvu, uljarstvu, voćarstvu, povrćarstvu i sigurnosti hrane. Svaka ustrojstvena jedinica pokriva određeni segment djelatnosti, a one su: Centar za sjemenarstvo i rasadničarstvo (Osijek), Centar za sigurnost hrane (Osijek), Centar za stočarstvo (Osijek), Centar za tlo (Osijek), Centar za kontrolu kvalitete stočarskih proizvoda (Križevci), Centar za vinogradarstvo, vinarstvo i uljarstvo (Zagreb), Centar za voćarstvo i povrćarstvo (Zagreb) te Centar za zaštitu bilja (Zagreb). Osim centara HAPIH ima još dvije ustrojstvene jedinice – Ured ravnatelja i Sektor za podršku poslovnih procesa, obje sa sjedištem u Osijeku, gdje je sjedište HAPIH-a. Zahvaljujući mreži od 20 područnih ureda Centra za stočarstvo, specifične djelatnosti HAPIH-a pokrivaju cijelo područje Republike Hrvatske. Stručnjaci HAPIH-a pružaju stručnu i znanstvenu potporu Ministarstvu poljoprivrede, primarno kod izrade zakonske legislative, stručnih mišljenja i podloga te provođenju laboratorijskih analiza uzoraka za fitosanitarnu, poljoprivrednu i vinarску inspekciju. HAPIH ima ulogu u diseminaciji znanja, istraživanja i razvoja te pronalaženja inovativnih rješenja u području poljoprivrede. Sve aktivnosti HAPIH-a u funkciji su unaprijeđenja domaće poljoprivredne proizvodnje.

1.1. CENTAR ZA STOČARSTVO / CENTRE FOR LIVESTOCK BREEDING

Centar za stočarstvo HAPIH-a obavlja poslove u području stočarstva, kao što su: označavanje i registracija domaćih životinja, testiranje rasta i razvoja te proizvodnih odlika, genetsko vrednovanje, suradnja s uzgojnim udruženjima, promocija uzgoja, informiranje i edukacija uzgajivača, sudjelovanje u programima očuvanja i zaštite izvornih pasmina, pružanje potpore poljoprivrednim proizvođačima pri administriranju i podnošenju zahtjeva za potpore, sudjelovanje u kontroli izravnih plaćanja na terenu itd.

HAPIH je Ministarstvo poljoprivrede ovlastilo za provedbu testiranja rasta, razvoja, proizvodnih odlika (fenotipa) i genetskog vrednovanja uzgojno valjanih životinja. Važna značajka je certifikacija od Međunarodne organizacije za kontrolu proizvodnosti domaćih životinja (ICAR - International Comitee for Animal Recording), što je potvrđeno Certifikatom kvalitete. Posjedovanje ICAR-ovog Certifikata kvalitete podrazumijeva stalnu prilagodbu opće prihvaćenim međunarodnim standardima. Najvažnija prednost dobivanja certifikata je potvrđivanje visoke kvalitete i sigurnosti usluga koje HAPIH pruža svojim korisnicima, dok je neizravna korist vezana uz očuvanje povjerenja korisnika u rezultate navedenih aktivnosti te primjenu tih rezultata.

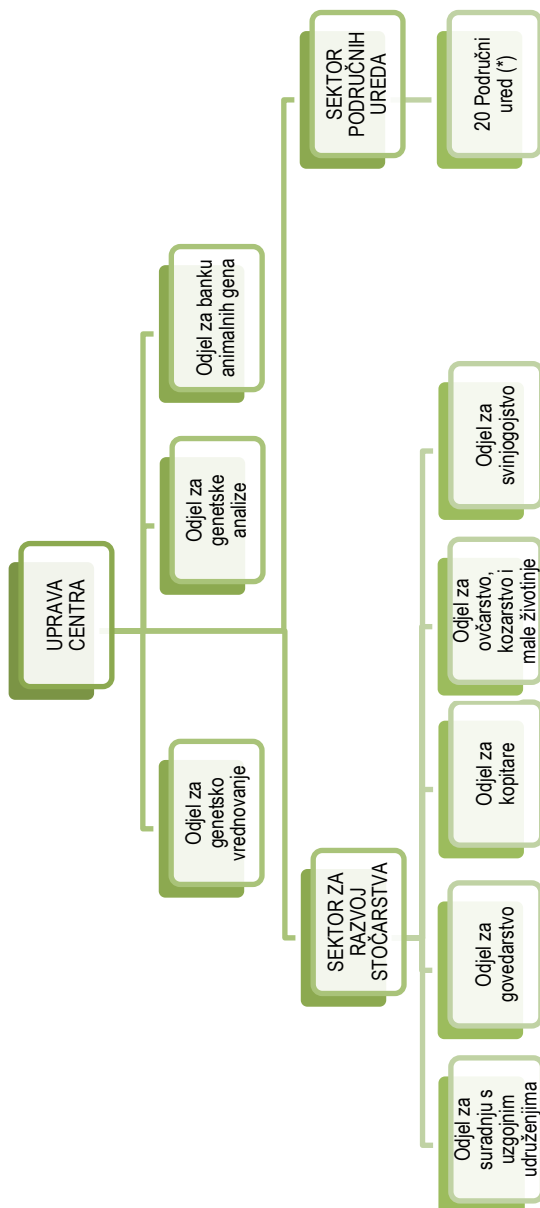
Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu je od 2022. godine punopravna članica Međunarodne organizacije za animalnu genetiku (ISAG - Internatioanl Society for Animal Genetics), a od rujna 2023. godine HAPIH-ov laboratorij uvršten je u

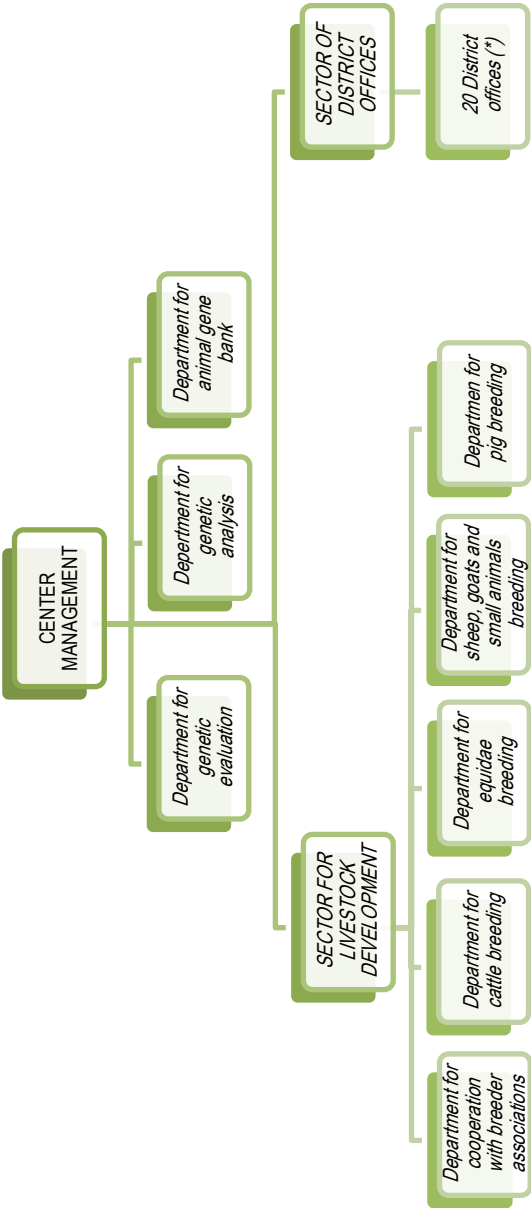
najviši 1. rang točnosti genotipizacije. Posjedovanje ISAG-ovog certifikata kvalitete potvrđuje kvalitetu pruženih usluga u genotipizaciji i potvrđivanju roditeljstva na međunarodnoj razini svrstavajući laboratorij HAPIH-a u najbolje svjetske laboratorije. Centar za stočarstvo također je certificiran i prema normi ISO 9001:2015.

Slijedom toga su većina uzgojnih udruženja u stočarstvu odabrala HAPIH za „treću stranu“ odnosno partnera u provedbi specifičnih aktivnosti iz uzgojnih programa, uključujući četiri uzgojna udruženja u sektoru svinjogojstva.

Schema 1. Organizacijski ustroj Centra za stočarstvo
Organisation chart of Centre for livestock breeding

*popis i kontakti područnih ureda navedeni su u poglavlju Aktivnosti Sektora područnih ureda

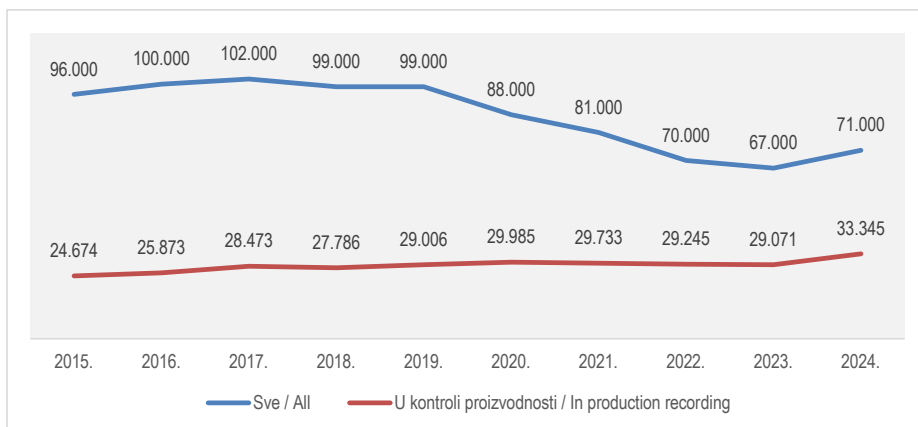
* the list and contacts of regional offices are listed in the chapter Activities of the District Offices Sector

2. NOVOSTI U SEKTORU NEWS IN THE SECTOR

2.1. SVINJOGOJSTVO U HRVATSKOJ / PIG BREEDING IN CROATIA

Ukupan broj krmača u Republici Hrvatskoj (RH) na kraju 2024. godine iznosio je 71.000, što je povećanje za 6 % u odnosu na prethodnu godinu. U kontrolu proizvodnosti uključeno je 33.345 uzgojno-valjanih krmača, što je povećanje za 14,7 % (grafikon 1). Oko 90 % krmača u kontroli proizvodnosti uzgaja se na velikim farmama, a 10 % na obiteljskim gospodarstvima.

Grafikon 1. Trendovi u populaciji krmača / Trend in the sow population size

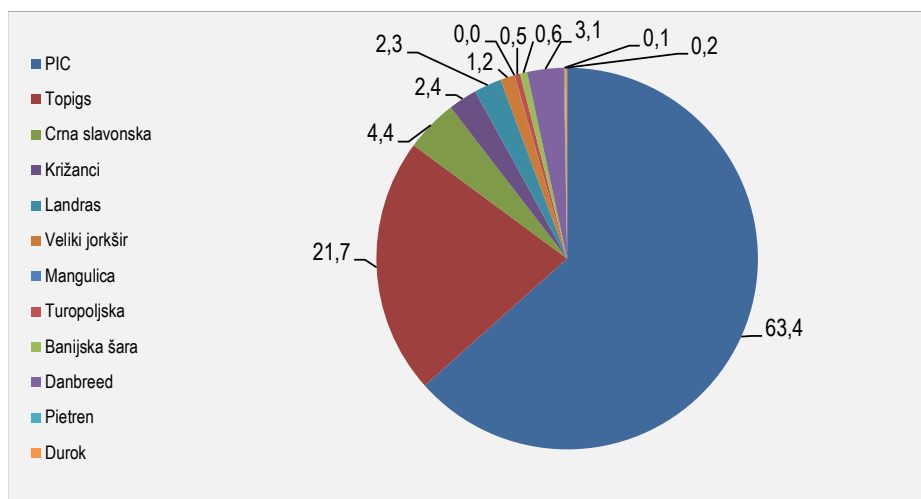

Izvor / Source: HAPIH i DZS

U pasminskoj strukturi uzgojno valjanih krmača (grafikon 2) prevladavaju hibridi (PIC, Topigs i DanBred) sa 88,2 %. Izvorne pasmine svinja (crna slavonska, turo-poljska i banijska šara) zastupljene su sa 5,5 %, a pasminama iz hrvatskog uzgojnog programa pripada 6,3 % krmača.

Grafikon 2. Pasminska struktura krmača u kontroli proizvodnosti, %

Breed structure of the sow in production recording %

Izvor / Source: HAPIH

Među izvornim pasminama dominira crna slavonska sa 80,5 %, zatim slijedi banijska šara 11 % i turopoljska 8,5 % krmača.

Kontrola i suzbijanje afričke svinjske kuge u RH

Afrička svinjska kuga (ASK) je virusna zarazna bolest od koje mogu oboljeti sve domaće i divlje svinje bez obzira na dob, spol i pasminu, a odlikuje se hemoragijskim sindromom (krvarenjima) te visokim morbiditetom i mortalitetom. Zbog visokog mortaliteta (u akutnom tijeku i do 100 %), relativno brzog širenja i izravnih i neizravnih šteta, ASK predstavlja jednu od najznačajnijih zaraznih bolesti svinja.

Sprječavanje, kontrola i iskorjenjivanje ASK-a pitanje je visokog prioriteta za Republiku Hrvatsku (RH) i Europsku uniju (EU), jer predstavlja ozbiljan rizik za važan sektor svinjogojstva, populaciju divljih svinja i okoliš. Bolest nije opasna za ljude

i druge životinje, već isključivo za domaće i divlje svinje. Uzročnik bolesti je DNA virus s ovojnicom koji spada u rod *Asfivirusa* iz porodice *Asfarviridae*. Populacija divljih svinja u kojoj cirkulira virus ASK-a glavni je izvor zaraze za domaće svinje, a virus je izrazito otporan na vanjske uvjete i ostaje dugotrajno prisutan u okolišu na zaraženom području. Do danas nije razvijeno cjepivo protiv ASK-a, te nema drugog načina iskorjenjivanja u slučaju pojave ASK-a, osim provedbe strogih mjera kontrole, uključujući usmrćivanje domaćih svinja na zaraženim objektima (lokacijama).

Afrička svinjska kuga u držanih (domaćih) svinja u RH prvi puta je potvrđena 26. lipnja 2023. godine na području Vukovarsko-srijemske županije u općini Drenovci i Gunja. Bolest se tijekom sljedećih nekoliko mjeseci ubrzo proširila na veće područje Vukovarsko-srijemske županije zatim u ograničeno područje Brodsko-posavske te tijekom listopada na ograničeno područje Osječko-baranjske županije, sve uz granicu s Vukovarsko-srijemskom županijom. Ukupno je bilo 1.124 gospodarstava na kojima je izbila ASK.

Tablica 1. Učestalost izbijanja afričke svinjske kuge u RH
Frequency of African swine fever outbreaks in the Republic of Croatia

Godina /Year	Domaće svinje Domestic pigs	Divlje svinje Wild boar
2023.	1.124	13
2024.	6	39

Izvor / Source: MP

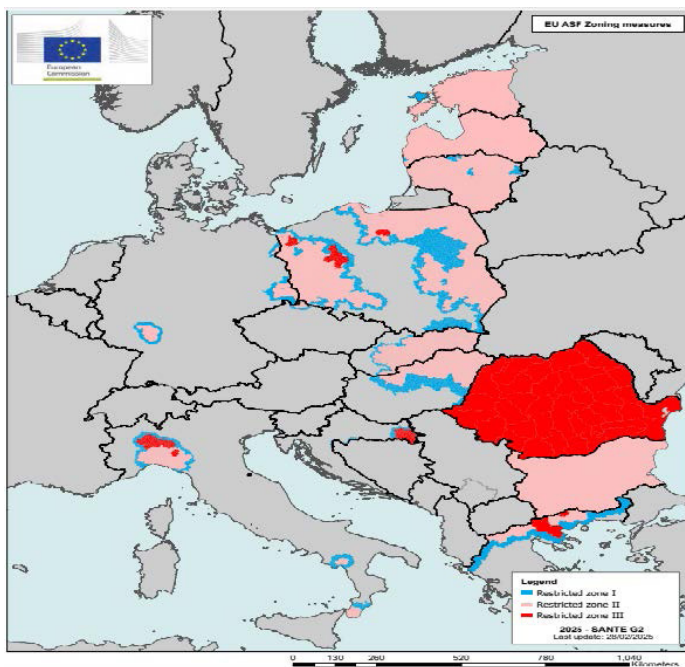
Iz priložene tablice vidljiva je učestalost izbijanja ASK kod domaćih i divljih svinja u 2023. i 2024. godini. Nakon više od pola godine bez novih slučajeva ASK-a dana 12. srpnja 2024. godine došlo je do ponovne pojave afričke svinjske kuge u držanih svinja u Gradištu u Vukovarsko-srijemskoj županiji (1 svinja). Ministarstvo poljoprivrede istog dana objavilo je Rješenje o određivanju zone zaštite i zone nadziranja u zoni ograničenja III Vukovarsko-srijemskoj županiji zbog izbijanja afričke svinjske kuge. Njime je određena zona zaštite (Gradište) i zona nadziranja (općina Privlaka, općina Bošnjaci, grad Županja, naselje Cerna u općini Cerna, naselje Andrijaševci u općini Andrijaševci i naselje Otok u gradu Otoku).

Zbog pojave afričke svinjske kuge u držanih svinja u Bosni i Hercegovini (naselje Vinjani u općini Posušje) u neposrednoj blizini hrvatske granice, Ministarstvo po-

ljoprivrede je za dio Splitsko-dalmatinske županije dana 19.7.2024. godine izdalo Rješenje o određivanju zone zaštite i zone nadziranja zbog izbijanja afričke svinjske kuge, prema kojem je u zoni zaštite grad Imotski (naselje Gornji Vinjani), a u zoni nadziranja grad Imotski (naselja Donji Vinjani, Glavina Donja, Glavina Gornja, Imotski i Medvidovića Draga), općina Podbablje (naselje Grubine, Hršćevina i Kamenmost), općina Proložac (naselja Donji Proložac, Gornji Proložac, Postranje, Ričice i Šumet) i općina Zmijavci (naselje Zmijavci).

Zbog pojave novih slučajeva ASK-a u naselju Retkovci (5. svinja) 31.7.2024. godine Ministarstvo poljoprivrede objavilo je Rješenje o određivanju zone zaštite i zone nadziranja zbog izbijanja afričke svinjske kuge, prema kojoj u zoni zaštite pripada općina Ivankovo, naselje Retkovci, a u zoni nadziranja (općina Privlaka, općina Bošnjaci, grad Županja, općina Cerna, općina Andrijaševci i naselje Otok u gradu Otoku, općina Gradište, općina Ivankovo, naselja Ivankovo i Prkovci, općina Jarmina, općina Markušica, naselje Karadžićevo, općina Stari Mikanovci te općina Vođinci).

Uslijed pojave ASK-a na određenom području Republike Hrvatske i Europske unije, ovisno o pojavnosti, uspostavljene su zone ograničenja koje su vidljive na mapi.

Izvor / Source: MP

U cilju ublažavanja posljedica ASK-a u Republici Hrvatskoj, odnosno nadoknade nastalih šteta uslijed pojave bolesti i mjera kontrole za suzbijanje iste, Vlada Republike Hrvatske donijela je tijekom 2023. godine mjere ukupne vrijednosti 19,9 milijuna eura. Niz mjera nastavljen je i tijekom 2024. godine te su usvojene nove mjere u cilju očuvanja gospodarstava na pogođenom području. Za nastavak provedbe postojećih i novih mjera u Državnom proračunu za 2024. godinu osiguran je ukupan iznos od 26,56 milijuna eura.

Tijekom 2024. godine dovršena je provedba usvojenih potpora za gospodarstva koja udovoljavaju propisanim uvjetima biosigurnosti i drže svinje na području na kojem se provode naređene mjere, ali u otežanim uvjetima poslovanja. Programom potpore sektoru svinjogojstva za nadoknadu gubitaka uslijed naređenih mjera za suzbijanje afričke svinjske kuge provedena je potpora vrijedna 5 milijuna eura za tovne svinje isporučene na klanje te upućene na posebnu obradu, dok je iz Programa državne potpore proizvođačima tovnih svinja većih klaoničkih težina zbog otežanih uvjeta poslovanja uzrokovanih mjerama za suzbijanje afričke svinjske kuge provedena potpora za tovne svinje većih završnih težina isporučene na klanje u objekte određene od Ministarstva vrijedna 7 milijuna eura. Osim navedenih potpora za tovne svinje, iz Programa potpore za očuvanje proizvodnje prasadi na području zone ograničenja zbog izbijanja afričke svinjske kuge provedena je potpora vrijedna 1 milijun eura za uzgajivače rasplodnih svinja za dio troškova hranidbe. Uz navedene započela je i provedba Programa državne potpore za kompenzaciju smanjene vrijednosti tovnih svinja ispuštenih na klanje iz zone ograničenja III uslijed primjene posebnih mjera za kontrolu afričke svinjske kuge, odobrenog od strane Europske komisije, a ukupne vrijednosti 11 milijuna eura, od čega je u 2024. godini osigurano 5 milijuna eura. Isplaćena je i potpora iz Mjere 5. „Potpore za ublažavanje gubitaka nastalih u objektima za klanje svinja i preradu svinjskog mesa“ u cilju očuvanja preradbenih kapaciteta na pogođenom području za koju je osigurano 400 tisuća eura.

Uz nadoknade izravne štete na temelju Zakona o zdravlju životinja u okviru Odluke Vlade Republike Hrvatske o interventnoj mjeri pomoći zbog izbijanja afričke svinjske kuge na području Republike Hrvatske radi ublažavanja posljedica epidemije dovršene su isplate gospodarstvima na kojima su svinje uginule uslijed pojave bolesti ili je provedeno usmrćivanje svinja vrijedne 1 milijun eura u 2024. godini, te preostalih 380 tisuća eura jednokratne financijske pomoći s ciljem održavanja tradicionalne proizvodnje mesnih proizvoda na pogođenim gospodarstvima.

Nastavljena je i provedba potpore za nadoknadu propuštene dobiti gospodarstvi-
ma u vremenu nemogućnosti bavljenja svinjogojskom proizvodnjom iz Programa
potpore gospodarstvima zbog narušenog proizvodnog potencijala uslijed proved-
be naređenih mjera suzbijanja afričke svinjske kuge, za koji je u 2024. godini osig-
urano 4 milijuna eura, te je provedena potpora iz Programa potpore za izostanak
prihoda od svinjogojske proizvodnje zbog mjera suzbijanja afričke svinjske kuge
vrijednog od 2,78 milijuna eura.

2.2. NOVOSTI IZ CENTRA ZA STOČARTSVO

NEWS FROM THE CENTRE FOR LIVESTOCK BREEDING

Nova aplikacija za aktivnosti u svinjogojstvu (Selekcija svinja)

Centar za stočarstvo HAPIH-a tijekom 2024. godine započeo je s razvojem no-
vog informacijskog sustava JRDŽ-a, odnosno informacijskog sustava selekcijske
kontrole i registracije grla u svinjogojstvu. U navedeni sustav evidentiraju se svi
podaci relevantni za uzgojno selekcijski rad svinja koji provodi HAPIH-ov Centar za
stočarstvo. Razvoj nove aplikacije omogućuje unapređenje sustava prikupljanja,
praćenja i obrade podataka uz povećanje točnosti, kao i bržu obradu i dostavu
rezultata kako uzgajivačima tako i drugim zainteresiranim stranama.

Novi prikaz rezultata genetskog vrednovanja komercijalnih pasmina svinja

Centar za stočarstvo HAPIH-a provodi aktivnosti procjene uzgojnih vrijednosti (UV) u svinjogojstvu za majčinske (landras, veliki jorkšir, križanke landras x veliki jorkšir i veliki jorkšir x landras) i terminalne (pietren, durok) pasmine svinja. Procjena UV provodi se za svojstva mesnatosti (trajanje testa pri 100 kg i debljinu leđne slanine), a kod majčinskih pasmina i za svojstvo veličine legla. UV navedenih svojstava se udružuju u tzv. ukupan selekcijski indeks (SI) na temelju relativnih ekonomskih međuodnosa svojstava čime je omogućena ekonomski efikasna selekcija na više svojstva istovremeno. Selekcijski indeks se upotrebljava za odabir životinja – životinje s većom vrijednosti indeksa genetski su superiornije u odnosu na one s nižom vrijednošću. Na temelju izračunatog selekcijskog indeksa provodi se rangiranje muških rasplodnih životinja sukladno uzgojnom programu tj. utvrđena je kategorija nerastova namijenjenih za umjetno osjemenjivanje u koju se odabire njih 35% najbolje rangiranih. Uzgajivačima je dostupan novi prikaz rezultata genetskog vrednovanja komercijalnih pasmina svinja (Slika 1). Ovim prikazom su za nerastove po pasmini, obuhvaćene slijedeće informacije: desni dio ispisa sadrži prikaz UV za pojedina svojstva, SI, odabir tj. % rang i kategoriju odabira na temelju SI, dok lijevi dio ispisa sadrži informacije o nerastu (prigojni broj, datum rođenja, oca i majke), kao i informacije o uzgajivaču. Prikaz za nazimice se razlikuje od onog za nerastove samo što nema kategoriju odabira (Slika 2).

Slika 1. Rang nerastova prema ukupnom selekcijskom indeksu

Boar ranking according to the total selection index

Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu Centar za stočarstvo													
Rang nerastova prema ukupnom selekcijskom indeksu (SI - agregatni genotip)													
Uzgajivač			Nerast				Uzgojne vrijednosti						Odabir
Prezime	Ime	Mjesto	Prigojni broj	Datum rođenja	Otac	Majka	VL	VL_12	ST	ST_12	DLS	DLS_12	SI
													Rang (%)
3 - Landras													
			057-00965-045	06/10/2024	802-92600-390	057-00881-039	-0.56	90	7.19	115	0.33	109	104.9
			051-03505-022	15/09/2024	802-92661-390	051-03235-010	-0.52	91	2.12	105	0.18	106	99.4
			051-03505-023	15/09/2024	802-92661-390	051-03235-010	-0.52	91	2.01	104	0.18	106	99.3
8 - Durok													
			051-00031-005	03/10/2024	051-00015-015	051-00013-006	-	-	1.20	103	0.66	113	111.8
			061-00017-016	02/09/2024	802-52243-390	053-00069-007	-	-	0.86	102	0.45	110	109.1
			051-00031-002	03/10/2024	051-00015-015	051-00013-006	-	-	0.94	102	0.39	109	108.6

Izvor / Source: HAPIH

Legenda:

VL=veličina legla; VL_12=standardizirana UV za veličinu legla; DLS=debljina leđne slanine; DLS_12=standardizirana UV za debljinu leđne slanine; ST=starost kod odabira; ST_12=standardizirana UV za starost kod odabira; SI=ukupan selekcijski indeks (agregatni genotip)

Rang (%)=označava poziciju nerasta u ukupnoj populaciji nerastova određene pasmine tj. % nerastova koje su u populaciji bolji od promatrane životinje, kat - Oznaku O dobiva 35 % najbolje rangiranih nerastova unutar pasmine

Slika 2. Rang nazimica prema ukupnom selekcijskom indeksu*Rank of gilts according to the total selection index*

Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu Centar za stočarstvo														
Rang nazimica prema ukupnom selekcijskom indeksu (SI - agregatni genotip)														
Uzgojivač			Nazimica				Uzgojne vrijednosti						Odabir	
Prezime	Ime	Mjesto	Prigojni broj	Datum rođenja	Otac	Majka	VL	VL_12	ST	ST_12	DLS	DLS_12	SI	Rang (%)
1 - Veliki jorkšir														
			057-00212-022	04/09/2024	802-91699-300	057-00143-018	-0.12	98	2.68	106	0.26	108	105.3	58.6
			057-00212-023	04/09/2024	802-91699-300	057-00143-018	-0.12	98	2.49	105	0.09	105	104.0	61.7
			057-00212-024	04/09/2024	802-91699-300	057-00143-018	-0.12	98	2.19	105	-0.10	102	102.3	67.9
			057-00212-020	04/09/2024	802-91699-300	057-00143-018	-0.12	98	1.19	103	-0.58	96	97.9	81.5
3 - Landras														
			051-03505-031	15/09/2024	802-92661-300	051-03235-010	-0.52	91	5.34	111	0.43	110	104.3	38.8
			057-00965-051	06/10/2024	802-92600-300	057-00881-039	-0.56	90	6.21	113	-0.07	103	101.1	60.5
			051-03505-030	15/09/2024	802-92661-300	051-03235-010	-0.52	91	4.53	109	0.04	104	100.7	63.6
			062-00749-136	26/07/2024	802-92594-300	062-03402-106	-0.12	100	-1.77	97	-0.03	103	99.9	66.2
			062-00749-137	26/07/2024	802-92594-300	062-03402-106	-0.12	100	-1.72	97	-0.11	102	99.4	68.6
			062-00749-140	26/07/2024	802-92594-300	062-03402-106	-0.12	100	-3.10	94	-0.01	104	98.8	73.2
			062-00749-135	26/07/2024	802-92594-300	062-03402-106	-0.12	100	-2.42	96	-0.39	98	96.7	81.6
			062-00749-138	26/07/2024	802-92594-300	062-03402-106	-0.12	100	-2.80	95	-0.59	95	95.0	85.6
			062-00749-139	26/07/2024	802-92594-300	062-03402-106	-0.12	100	-3.33	94	-0.87	91	92.4	90.0
8 - Durok														
			051-00031-008	03/10/2024	051-00015-015	051-00013-006	-	-	3.36	107	0.10	105	109.0	35.8

Izvor / Source: HAPIH

Legenda:

VL=veličina legla; VL_12=standardizirana UV za veličinu legla; DLS=debljina leđne slanine; DLS_12=standardizirana UV za debljinu leđne slanine; ST=starost kod odabira; ST_12=standardizirana UV za starost kod odabira; SI=ukupan selekcijski indeks (agregatni genotip)

Rang (%)=označava poziciju nazimica u ukupnoj populaciji nazimica određene pasmine tj. % nazimica koje su u populaciji bolji od promatrane životinje

Aktivnosti Odjela za genetske analize

Formiranjem novog Odjela za genetske analize u okviru Centra za stočarstvo genetske analize na području stočarstva, koje se od 2021. godine provode u HAPIH-u, sad i formalno pripadaju Centru za stočarstvo. Od samog početka provodi se usluga Genotipizacija i/ili potvrđivanje roditeljstva domaćih životinja. Navedena usluga planirana je u Godišnjem planu rada na očuvanju i razvoju životinjskih genetskih resursa Republike Hrvatske, koji je usklađen s Nacionalnim programom očuvanja izvornih i ugroženih pasmina domaćih životinja u Republici Hrvatskoj 2021.-2025. i odobren od Ministarstva poljoprivrede. Potvrđivanje roditeljstva na molekularnoj razini u skladu s uzgojnim programima priznatih uzgojnih udruženja povećava točnost genealoških podataka tipiziranih pasmina. U uzorkovanje mogu se uključiti uzgojno valjane rasplodne jedinice i njihovi roditelji (otac i majka), u slučaju ako su roditelji živi. Ako roditelji nisu živi provodi se utvrđivanje DNK profila jedinice s mi-

krosatelitnim (MS) markerima, a rezultat u obliku genotipa po MS lokusima (DNK kartice) pohranjuje se u bazi genotipova HAPIH-a.

Ujedno se planira kontinuirano unaprjeđivanje postupaka genetske tipizacije biološkog i/ili genetskog materijala nabavkom potrebne opreme, pribora i kemikalija u skladu s razvojem i dostupnosti tehnoloških rješenja. U 2022. godini nabavljen je DNK sekvencer, sufinanciran sredstvima EU, koji omogućuje provođenje cijelog postupka analize unutar laboratorija, bez korištenja usluga stranih laboratorija. Zbog povećanog obujma posla i uvođenja novih aktivnosti u 2025. godini planira se provesti nabava

opreme u vrijednosti 60.000,00 Eur. Uvođenjem i razvojem laboratorijskih analitičkih metoda nastojimo kontinuirano nadograđivati spektar usluga prema krajnjim korisnicima. Objedinjavanjem izlaznih podataka laboratorija i njihovim povezivanjem sa središnjim informacijskim sustavom omogućiti će se pristup genetskim informacijama o jedinkama, kao i automatizirati priprema izvješća o genetskoj tipizaciji i potvrđivanju roditeljstva.

HAPIH je učlanjenjem u ISAG, međunarodnu organizaciju za animalnu genetiku, u veljači 2022. godine postao punopravna članica ove međunarodne organizacije. ISAG podupire razmjenu istraživačkih ideja, rezultata i aplikacija organiziranjem konferencija i radionica, organizacijom usporednih testova, izdavanjem časopisa Animal Genetics, službenog časopisa ISAG-a i brojnim drugim aktivnostima. Cilj usporednih testova je omogućiti laboratorijima koji genotipiziraju uzorke DNK životinja održavanje visokih i usporedivih standarda, te im omogućiti dostupnost i

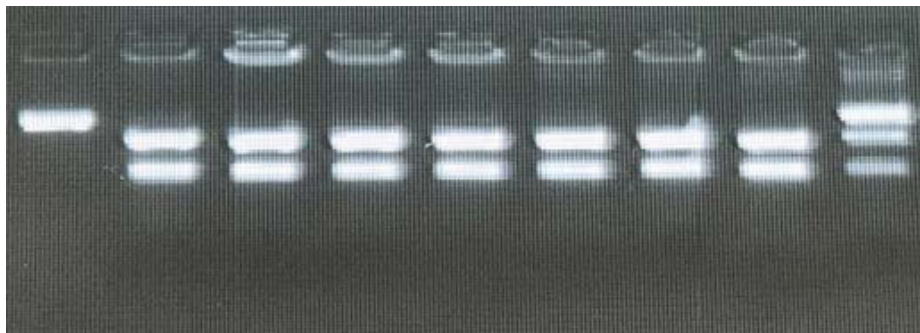

pridržavanje međunarodnim sporazumima o nomenklaturi i pravilima za testiranje roditeljstva. ISAG-ov angažman je uspostaviti pravila za provođenje usporednih testova i omogućiti laboratorijima članskih institucija njihovo sudjelovanje u usporednim testovima koji se provode u dvogodišnjim intervalima. Odjel za genetske analize Centra za stočarstvo HAPIH se u 2024. godini po drugi puta prijavio za provedbu usporednih testova za goveda i konje koji se trenutno provode u laboratoriju. U prvom međulaboratorijskom testiranju, provedenom u 2022./2023. godini HAPIH-ov laboratorij je za oba usporedna testa po rezultatima uvršten u 1. rang s greškom u tipiziranju manjom od 2%, što potvrđuje kvalitetu naših usluga u genotipizaciji i potvrđivanju roditeljstva na međunarodnoj razini, svrstavajući nas među najbolje svjetske laboratorije. Certifikati o sudjelovanju na ISAG usporednim testovima za goveda i konje su vrijedni dokumenti koji potvrđuju našu kompetentnost u genotipizaciji uzoraka DNK goveda i konja te u potvrđivanju roditeljstva kod tih životinjskih vrsta. Prvi smo laboratorij u Hrvatskoj koji je pridobio takav certifikat, čime se posebno ponosimo i što doprinosi našoj daljnjoj motivaciji u ostvarivanju ciljeva iz područja animalne genetike, kao i stalnoj težnji za napretkom uz održavanje visokih i usporedivih međunarodnih standarda.

Uzorkovanje bioloških uzoraka tkiva i dlake obavljaju djelatnici CS HAPIH-a. Uzorci se prikupljaju i dostavljaju u Odjel za genetske analize HAPIH-a zbog izolacije DNK, genotipizacije s MS biljezima i potvrđivanja roditeljstva. Podatci o svakom uzorkovanom grlu ažuriraju se u bazu podataka HAPIH-a i kao takvi su dostupni ovlaštenim korisnicima. Metoda se temelji na ekstrakciji DNK iz uzoraka animalnog podrijetla te očitavanju rezultata dobivenih genetskom analizom. Obrada i analiza bioloških uzoraka omogućuje provjeru točnosti genealoških podataka i potvrđivanje roditeljstva prije upisa jedinki u matične knjige.

Genotipizacije u svinjogojstvu također se mogu podijeliti na one vezane uz izvorne pasmine koje ovise o provođenju Intervencije 70.05., te one na plemenitim pasminama svinja koje se naslanjaju na aktivnosti SUS-a. Broj analiziranih uzoraka izvornih pasmina svinja u zadnje dvije godine manji je u odnosu na 2022. godinu zbog neprijavlivanja na Intervenciju 70.05. (Grafikon 3).

Slika 3. Analiza na stresnu osjetljivost svinja – uzorak
Analysis of stress sensitivity in pigs - sample

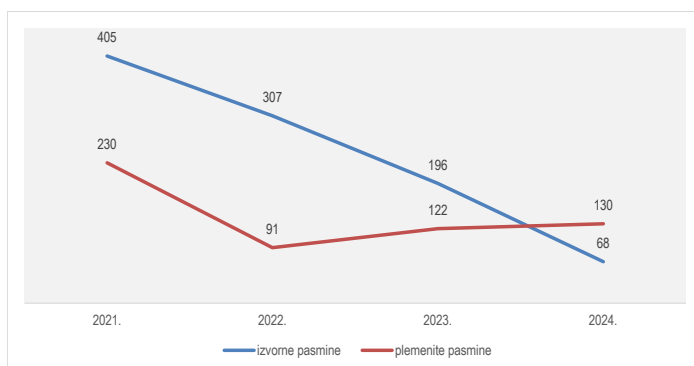
Izvor / Source: HAPIH

Napomena: Uzorak 1 - pozitivna kontrola, nn; uzorci 2-8 - negativni, NN; uzorak 9 - nositelj, Nn.

Genotipizacija i potvrđivanje roditeljstva MS markerima i testiranje na malignu hipertermiju svinja (MHS) se nevezano za Intervenciju 70.05. provodi kod banijske šare svinje po uzgojnom programu za tu pasminu. Sustavnim radom u suradnji s voditeljem uzgoja prof.dr.sc Krešimirom Salajpalom s Agronomskog fakulteta i djelatnicima PU HAPIH-a iskorijenjen je alel odgovoran za MHS u toj izvornoj pasmini svinja. Svi analizirani uzorci od 2021. godine nadalje su negativni (slika 3).

Grafikon 3. Broj analiziranih uzoraka izvornih i plemenitih pasmina svinja od 2021. do 2024. godine

Number of analyzed samples of native and noble pig breeds from 2021 to 2024

Izvor / Source: HAPIH

Prema dogovoru sa Središnjim savezom udruga uzgajivača svinja Hrvatske (SUS), plemenitim pasminama svinja (landras, veliki jorkšir, pietren, durok) i njihovim križancima (durok x pietren) uzimaju se uzorci svim nerastićima u testu te šalju u laboratorij, gdje se iz svakog zaprimljenog uzorka izolira DNK i odradi genotipizacija sa 16 MS markera.

Rezultati laboratorijske analitike doprinose poboljšanju uzgoja domaćih životinja i provedbe uzgojnih programa u Republici Hrvatskoj. Genotipizacija i potvrđivanje roditeljstva na molekularnoj razini u skladu s uzgojnim programima priznatih uzgojnih udruženja osigurava točnost genealoških podataka tipiziranih pasmina, a sukladno uzgojnim programima određenih pasmina potvrđeno roditeljstvo na molekularnoj razini također je jedan od uvjeta za dodjelu potpora.

2.3. SURADNJA S UZGOJNIM UDRUŽENJIM *COOPERATION WITH BREEDER ASSOCIATIONS*

Centar za stočarstvo HAPIH-a već dugi niz godina surađuje s uzgojnim udruženjima, što uključuje pružanje stručne pomoći u provedbi uzgojnog programa te tehničke podrške u radu uzgojnih udruženja s naglaskom na razvoj središnjih uzgajivačkih saveza. HAPIH kao treća strana pruža podršku u radu većini uzgojnih udruženja u RH, a sve sukladno Zakonu o uzgoju domaćih životinja (NN 115/2018). Svih pet uzgojnih udruženja u svinjogojstvu odabrala su HAPIH za **treću stranu** u provedbi specifičnih tehničkih aktivnosti iz uzgojnih programa.

U provedbi aktivnosti iz uzgojnih programa svinja Centar za stočarstvo provodi aktivnosti kao što su: testiranje rasta i razvoja te proizvodnih odlika (fenotip) svinja, genetsko vrednovanje, vođenje matičnih knjiga, pripremu za izdavanje zootehničkih certifikata, uspostavu i vođenje baze podataka i sl. Rezultati provedbe uzgojnih programa vlasništvo su uzgojnih udruženja, a HAPIH ih može koristiti u svrhu promoviranja, edukacija i unaprjeđenja samog uzgoja određenih pasmina svinja.

Centar za stočarstvo HAPIH-a također sudjeluje u izradi i provedbi programa zaštite i očuvanja izvornih i ugroženih pasmina svinja. Rezultati provedbe uzgojnih programa prema pasmini prikazani su u poglavlju Provedba aktivnosti.

Uzgojna udruženja koja su odabrala HAPIH za partnera u provedbi uzgojnih programa:

UZGOJNO UDRUŽENJE**LOGO****Središnji savez udruga uzgajivača svinja Hrvatske**

Ilica 101 10 000 Zagreb
 Tel. +385 (0) 98 93 03 538
 sus@sus.hr www.sus.hr

Udruga uzgajivača svinja „Banijska šara“

Donja Bačuga 108 C, 44 205 Donja Bačuga
 Tel. +385 (0) 98 313 491
 banijska.sara@gmail.com

Plemenita Općina Turopoljska

Zagrebačka 37, 10 410 Velika Gorica
 Tel. + 385 01 626 000
 plem-op-turopoljska@zg.t-com.hr www.turopolje.hr

Udruga uzgajivača crne slavonske svinje „Fajferica“

Vladimira Nazora 1, 31400 Đakovo
 Tel. +385 (0) 99 687 09 20
 fajferica@fajferica.hr www.fajferica.hr

Udruga uzgajivača svinja pasmine mangulica

Kapan 35, 33410 Suhopolje
 Tel. +385 (0) 98 987 39 47
 mangulicaudruga@gmail.com

Djelatnici Centra za stočarstvo HAPIH-a pomažu u pripremi i organizaciji godišnjih skupština uzgojnih udruženja. Tijekom 2024. godine održane su sljedeće godišnje skupštine:

23. veljače 2024. godine, Virovitica - 19. godišnja redovna skupština Središnjeg saveza udruga uzgajivača svinja Hrvatske.

10. ožujka 2024. godine, Lomnica - redovna godišnja skupština Plemenite Općine turopoljske.

18. svibnja 2024. godine, Cret Viljevski - redovna godišnja izvještajna i izborna skupština Udruge uzgajivača crne slavonske svinje „Fajferica“.

13. prosinca 2024. godine, Sisak - redovna godišnja skupština Udruge uzgajivača svinja „Banijska šara“.

3. PROVEDBA AKTIVNOSTI *ACTIVITIES*

U ovom poglavlju prikazani su pokazatelji brojnog stanja te rezultati testiranja rasta, razvoja, proizvodnih odlika, genetskog vrednovanja i provedbe uzgojnih programa u svinjogojstvu.

Rezultate testiranja rasta, razvoja i proizvodnih odlika uzgojno valjanih svinja prikupio je Centar za stočarstvo HAPIH-a. Obrada podataka provedena je u Centru za stočarstvo HAPIH-a.

Genetsko vrednovanje provedeno je u Centru za stočarstvo HAPIH-a.

Laboratorijska analitika obavljena je u laboratoriju Banke gena domaćih životinja, Uprave za stočarstvo i kvalitetu hrane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, a utvrđivanje DNA profila u HAPIH-ovom DNA laboratoriju u Osijeku.

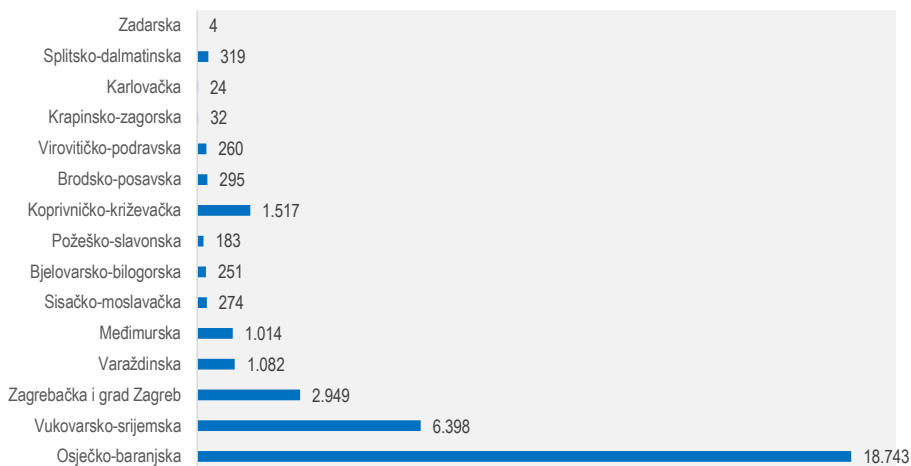
3.1. BROJNO STANJE SVINJA / FIGURES IN PIG BREEDING

Podaci o brojnom stanju uzgojno valjanih krmača i uzgajivača prikupljeni su u bazi Svinjogojstvo, a odnose se na dan 31. prosinca 2024. godine. Uzgojne programe provode uzgojna udruženja (Središnji savez udruga uzgajivača svinja Hrvatske, Udruga uzgajivača crne slavonske svinje "Fajferica", Plemenita Općina Turopoljska, Udruga uzgajivača svinja Banijska šara, Udruga uzgajivača svinja pasmine mangulica) i uzgojne organizacije na velikim farmama, a Centar za stočarstvo zajedno s uzgojnim udruženjima provodi specifične aktivnosti iz uzgojnih programa.

Tablica 2. Krmače i svinje / Sows and pigs

Godina Year	Broj krmača pod kontrolom proizvodnosti No. of sows in recording			Ostale krmače Others	Sve krmače All sows	Ukupan broj svinja Total number of pigs
	Velike farme Farms	Obiteljska gospodarstva Family farms	Ukupno Total			
2020.	25.309	4.676	29.985	58.015	88.000	1.033.000
2021.	24.938	4.795	29.733	51.267	81.000	972.000
2022.	24.866	4.379	29.245	40.755	70.000	945.000
2023.	25.483	3.588	29.071	37.929	67.000	853.000
2024.	30.141	3.204	33.345	37.655	71.000	873.000

Izvor / Source: HAPIH i DZS

Grafikon 4. Krmače u kontroli proizvodnosti prema županiji*The sows in production recording by county*

Izvor / Source: HAPIH

Tablica 3. Krmače u kontroli proizvodnosti prema županiji*Breeding sows in production recording by county*

Županija / Pasmina Country / Breed	veliki jorkšir	landras	durok	pietren	topigs	pic	danbred	turopoljska	banijska šara	crna slavonska	mangulica	križanci	Sve / All
Zagrebačka	203	24	0	5	445	2.086	0	74	21	58	8	25	2.949
Krapinsko- zagorska	1	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11	32
Sisačko- moslavačka	19	20	19	2	0	0	0	45	111	48	0	10	274
Karlovačka	0	0	0	0	0	0	0	0	9	15	0	0	24
Varaždinska	1	12	1	1	0	0	1.028	36	0	0	0	3	1.082
Koprivničko- križevačka	31	79	13	0	1.364	0	0	2	0	0	0	28	1.517
Bjelovarsko- bilogorska	22	120	12	11	0	0	0	0	43	12	0	31	251
Virovitičko- podravska	5	19	4	0	0	6	0	0	0	223	0	3	260
Požeško-slavonska	0	124	0	0	0	0	0	0	2	57	0	0	183
Brodsko-posavska	16	29	5	3	0	130	5	0	0	54	0	53	295
Osječko-baranjska	6	29	2	0	5.429	12.623	0	0	0	653	0	1	18.743
Vukovarsko- srijemska	0	1	0	0	0	6.300	0	0	0	50	0	47	6.398
Međimurska	99	300	9	4	0	0	0	0	0	0	0	602	1.014
Splitsko- dalmatinska	0	0	0	0	0	0	0	0	16	303	0	0	319
Zadarska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	4
Sve / All	403	777	65	26	7.238	21.145	1.033	157	202	1.477	8	814	33.345

Izvor / Source: HAPIH

Tablica 4. Nerastovi prema pasmini i županiji
Breeding boars by breed and county

Županija / Pasmina Country / Breed	veliki jorkšir	landras	durok	pietren	topigs	pic	turopoljska	banijska šara	crna slavonska	mangulica	križanci	Sve / All
Zagrebačka	1	9	1	3	3	0	6	3	9	0	0	35
Krapinsko-zagorska	0	10	0	3	0	0	0	0	0	0	2	15
Sisačko-moslavačka	6	10	7	1	0	0	5	22	7	0	1	59
Karlovačka	0	0	1	0	0	0	0	6	5	0	0	12
Varaždinska	2	20	10	18	0	0	2	0	0	1	2	55
Koprivničko-križevački	5	20	7	3	0	0	0	0	1	0	0	36
Bjelovarsko-bilogorska	0	1	5	0	0	0	0	5	0	0	2	13
Virovitičko-podravsko	2	3	0	0	0	0	0	0	14	0	0	19
Požeško-slavonska	0	9	1	1	0	0	0	1	8	0	0	20
Brodsko-posavska	1	3	1	0	0	0	0	0	6	0	0	11
Osječko-baranjska	21	29	62	7	0	146	0	0	30	0	0	295
Vukovarsko-srijemska	0	0	1	1	0	0	0	0	7	0	0	9
Međimurska	7	19	17	7	0	0	0	0	0	0	2	52
Splitsko-dalmatinska	0	0	0	0	0	0	0	0	10	0	0	10
Zadarska	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Sve / All	45	133	113	44	3	146	13	38	97	1	9	642

Izvor / Source: HAPIH

Tablica 5. Krmače u kontroli proizvodnosti prema vrsti gospodarstva
Sows in production recording by type of farm

Pasmina Breed	Velike farme Holdings	Obiteljska gospodarstva Family farms	Ukupno Total
V.jorkšir	75	328	403
Landras	365	412	777
Durok	5	60	65
Pietren	0	26	26
Crna slavonska	0	1.477	1.477
Turopoljska	0	157	157
Banijska šara	0	202	202
Mangulica	0	8	8
DanBred	1.028	5	1.033
PIC	20.832	313	21.145
Topigs	7.238	0	7.238
Križanci	598	216	814
Sve / All	30.141	3.204	33.345

Izvor / Source: HAPIH

Tablica 6. Kretanje ukupnog broja krmača prema pasmini
Trends in the total number of sows by breed

Pasmina Breed	Godina / Year									
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
V. jorkšir	495	258	439	564	627	589	616	553	460	403
Landras	759	652	681	821	905	1.001	1.051	912	797	777
Durok	34	31	39	41	34	36	45	64	54	65
Pietren	33	45	45	49	34	31	29	24	31	26
Crna slavonska	1.309	1.546	1.930	2.262	2.495	2.708	2.418	2.143	1.662	1.477
Turopoljska	132	116	124	148	177	212	240	263	231	157
Banijska šara	12	30	63	96	112	139	183	199	202	202
Mangulica	0	51	155	198	192	133	152	112	8	8
PIC	0	0	0	0	14.072	13.756	15.281	15.805	16.406	21.145
Topigs	0	0	0	0	9.331	10.451	8.657	7.445	7.375	7.238
DanBred	0	0	0	0	0	0	0	895	1.026	1.033
Križanci	21.900	23.144	24.997	23.607	1.027	929	1.061	830	819	814
Sve / All	24.674	25.873	28.473	27.786	29.006	29.985	29.733	29.245	29.071	33.345

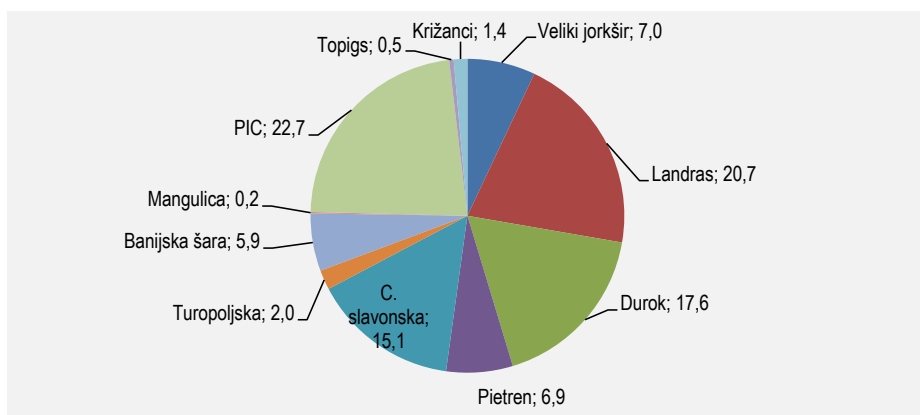
Izvor / Source: HAPIH, * hibridi PIC i TOPIGS su do 2019. godine prikazani u istoj kategoriji s križancima

Tablica 7. Nerastovi prema vrsti gospodarstva
Breeding boars by type of farm

Pasmina Breed	Velike farme Farms	Obiteljska gospodarstva Family farms	Centri za UO AI centers	Ukupno Total
V. jorkšir	6	25	14	45
Landras	19	61	53	133
Durok	11	31	71	113
Pietren	4	28	12	44
Crna slavonska	0	97	0	97
Turopoljska	0	13	0	13
Banijska šara	0	38	0	38
Mangulica	0	1	0	1
PIC	0	0	146	146
Topigs	3	0	0	3
Križanci	0	8	1	9
Sve / All	43	302	297	642

Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 5. Pasminka struktra nerastova (%) / Breed structure of boars (%)

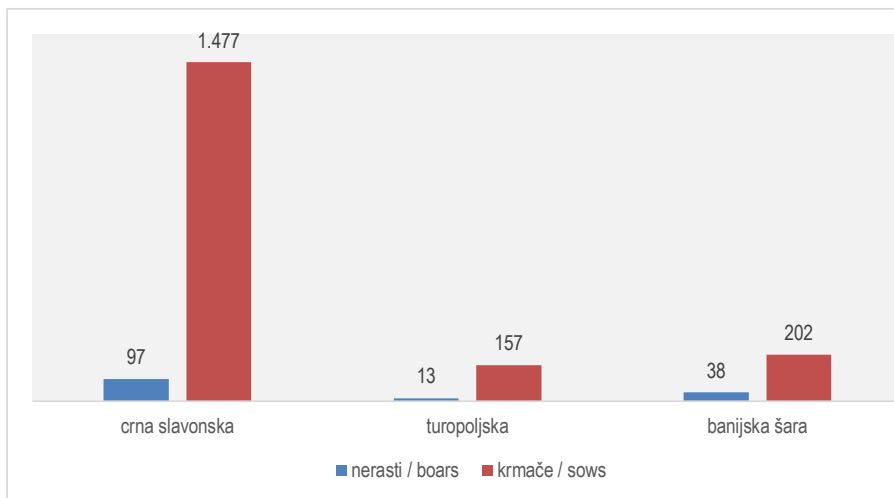

Izvor / Source: HAPIH

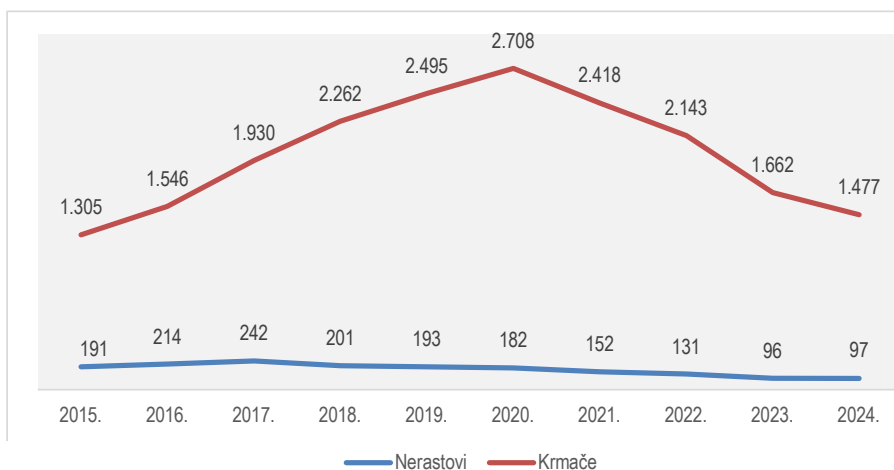
Tablica 8. Broj obiteljskih gospodarstava prema veličini stada
The number of family farms by herd size

Županija / County	Broj krmača / The number of sows				Sve / All
	≤5	6 - 9	10 - 19	≥20	
Grad Zagreb	14	2	3	3	22
Krapinsko-zagorska	1	1	0	1	3
Sisačko-moslavačka	19	9	4	3	35
Karlovačka	4	2	0	0	6
Varaždinska	1	2	0	1	4
Koprivničko-križevačka	2	3	1	3	9
Virovitičko-podravska	8	1	4	1	14
Požeško-slavonska	11	2	2	0	15
Brodsko-posavska	17	5	1	4	27
Međimurska	2	1	4	1	8
Osječko-baranjska	19	9	5	8	41
Vukovarsko-srijemska	14	1	2	2	19
Zagrebačka	2	1	2	2	7
Splitsko-dalmatinska	0	0	1	3	4
Zadarska	1	0	0	0	1
Bjelovarsko-bilogorska	6	3	5	3	17
Sve / All	121	42	34	35	232
%	52,2	18,1	14,7	15,1	100,0

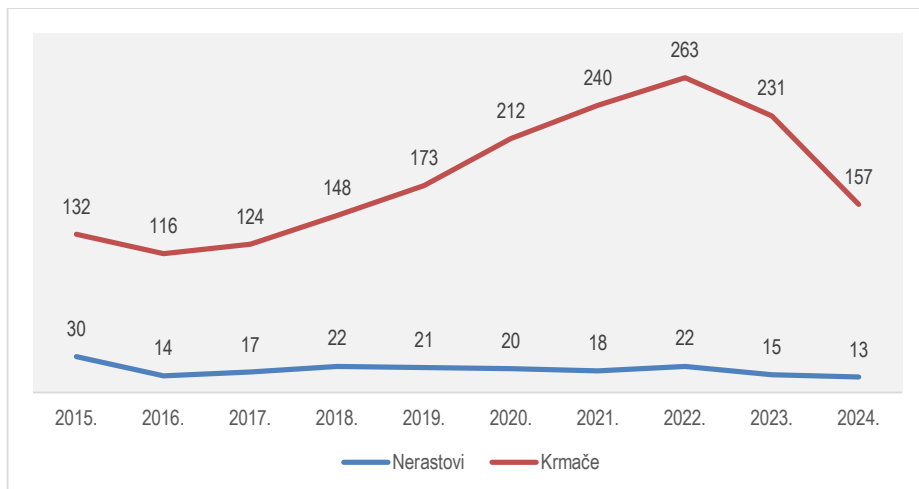
Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 6. Broj nerastova i krmača izvornih pasmina*The number of boars and sows of local breeds*

Izvor / Source: HAPIH

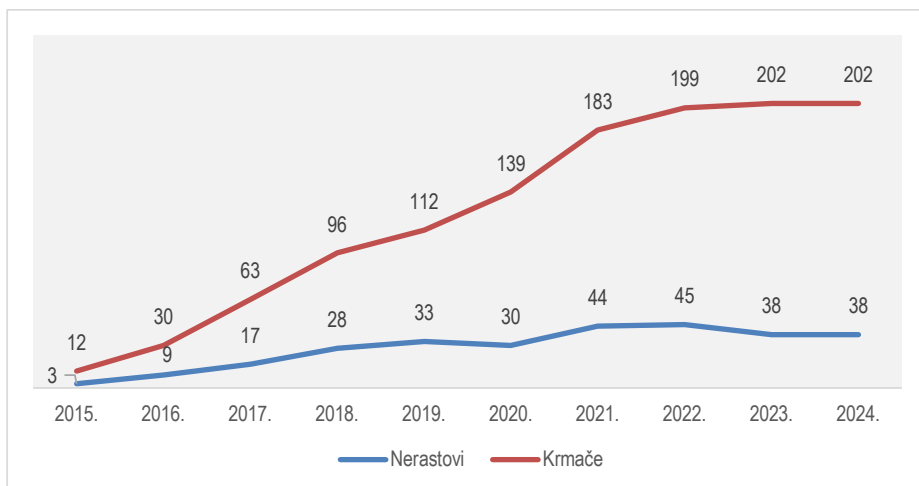
Grafikon 7. Kretanje broja crne slavonske svinje*Trends Black Slavonian breed population size*

Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 8. Kretanje broja svinja turopoljske pasmine*Trends in Turopolje breed population size*

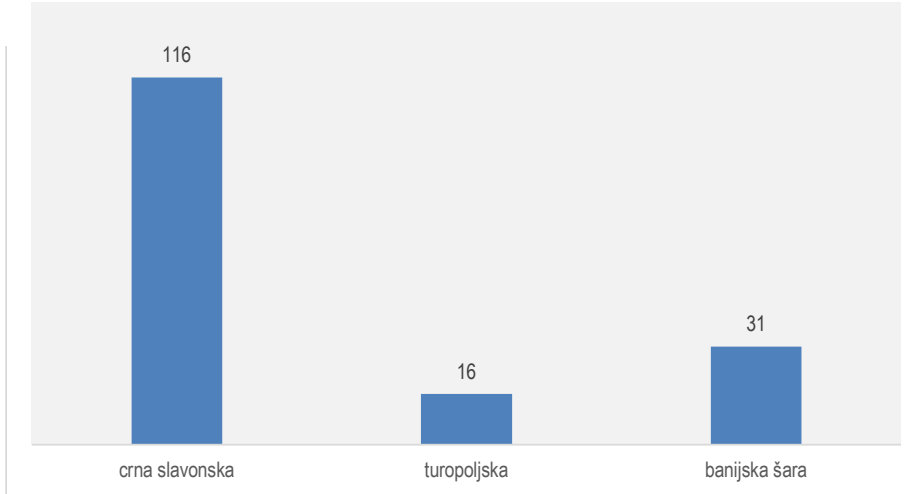
Izvor / Source: HAPIH

U zadnje dvije godine došlo je do smanjenja ukupnog broja matičnih grla crne slavonske i turopoljske pasmine svinja, prvenstveno zbog pojave afričke svinjske kuge i zabrane držanja grla na otvorenom.

Grafikon 9. Kretanje broja svinja banijske šare*Trends in Banijska Šara breed population size*

Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 10. Broj uzgajivača izvornih pasmina
The number of breeders of local breeds

Izvor / Source: HAPIH

3.2. VELIKE FARME / HOLDINGS

3.2.1. Proizvodnost krmača / Production of sows

U ovom poglavlju prikazani su podaci dobivenih od velikih farmi, koje su odgovorne za njihovu točnost.

Tablica 9. Kontrola proizvodnosti krmača / Production recording of sows

Farma / broj Farm / number	Prosječan broj krmača Average no. of sows	Ukupno broj legala Total no. of litters	Prosječan broj legala Average no. of litters	Broj prasadi / Number of piglets								
				Ukupno Total			Ø po krmači Average per sow			Ø po leglu Average per litter		
				Opraseto Born	Živo opraseto Born alive	Odbijeno Weaned	Opraseto Born	Živo opraseto Born alive	Odbijeno Weaned	Opraseto Born	Živo opraseto Born alive	Odbijeno Weaned
1	1.454	3.420	2,4	57.878	52.570	46.260	39,8	36,2	31,8	16,9	15,4	13,5
2	2.086	5.029	2,4	83.031	72.853	65.878	39,8	34,9	31,6	16,5	14,5	13,1
3	1.452	3.427	2,4	57.769	52.285	47.020	39,8	36,0	32,4	16,9	15,3	13,7
4	1.336	3.083	2,3	53.099	47.126	42.371	39,7	35,3	31,7	17,2	15,3	13,7
5	1.356	3.183	2,3	56.519	50.886	45.633	41,7	37,5	33,7	17,8	16,0	14,3
6	1.474	3.447	2,3	59.288	53.525	46.096	40,2	36,3	31,3	17,2	15,5	13,4
7	1.336	3.097	2,3	51.817	45.803	41.908	38,8	34,3	31,4	16,7	14,8	13,5
8	1.428	3.323	2,3	55.970	48.306	42.847	39,2	33,8	30,0	16,8	14,5	12,9
9	1.422	3.247	2,3	54.179	44.301	38.472	38,1	31,2	27,1	16,7	13,6	11,8
10	2.059	4.659	2,3	73.116	64.971	56.397	35,5	31,6	27,4	15,7	13,9	12,1
11	890	1.806	2,0	29.045	25.352	23.695	32,6	28,5	26,6	16,1	14,0	13,1
12	1.750	4.174	2,4	61.500	56.260	52.274	35,1	32,1	29,9	14,7	13,5	12,5
13	605	1.278	2,1	19.679	17.529	15.880	32,5	29,0	26,2	15,4	13,7	12,4
14	1.331	3.156	2,4	50.305	47.111	43.540	37,8	35,4	32,7	15,9	14,9	13,8
15	853	2.005	2,4	29.631	27.034	25.332	34,7	31,7	29,7	14,8	13,5	12,6
16	1.330	2.891	2,2	41.149	39.194	36.289	30,9	29,5	27,3	14,2	13,6	12,6
17	120	195	1,6	2.281	2.054	1.504	19,0	17,1	12,5	11,7	10,5	7,7
18	387	943	2,4	12.541	11.127	10.742	32,4	28,8	27,8	13,3	11,8	11,4
19	414	726	1,8	10.245	9.495	8.131	24,7	22,9	19,6	14,1	13,1	11,2
20	256	435	1,7	4.956	6.482	4.872	19,4	25,3	19,0	11,4	14,9	11,2
21	1.106	2.451	2,2	40.707	37.431	30.468	36,8	33,8	27,5	16,6	15,3	12,4

Farma / broj Farm / number	Prosječan broj kрмаča Average no. of sows	Ukupan broj legala Total no. of litters	Prosječan broj legala Average no. of litters	Broj prasadi / Number of piglets								
				Ukupno Total			Ø po kрмаči Average per sow			Ø po leglu Average per litter		
				Opraseno Born	Živo opraseno Born alive	Odbijeno Weaned	Opraseno Born	Živo opraseno Born alive	Odbijeno Weaned	Opraseno Born	Živo opraseno Born alive	Odbijeno Weaned
22	414	1.000	2,4	15.390	14.420	12.520	37,2	34,8	30,2	15,4	14,4	12,5
Sve / All	24.859	56.975	2,3	920.095	826.115	738.129	37,0	33,2	29,7	16,1	14,5	13,0

Izvor / Source: HAPIH i velike farme

Tablica 10. Prosječan broj prasadi opraseno po kрмаči i leglu
Average number of piglets by sow and litter

Godina Year	Prosječan broj legala po kрмаči Averagely litters per sow	Prosječno po kрмаči Average per sows			Prosječno po leglu Average per litter		
		Opraseno Totally born	Živo opraseno Alive born	Odbijeno Weaned	Opraseno Totally born	Živo opraseno Alive born	Odbijeno Weaned
2015.	2,3	33,0	29,7	28,1	14,3	12,8	12,1
2016.	2,4	35,1	31,8	30,0	14,9	13,5	12,8
2017.	2,4	35,8	32,6	28,6	15,2	13,8	12,1
2018.	2,3	35,7	32,3	28,6	15,4	14,0	12,4
2019.	2,3	34,0	30,9	27,5	15,2	13,8	12,3
2020.	2,3	36,3	33,0	29,7	15,6	14,2	12,8
2021.	2,3	37,1	33,5	30,7	15,9	14,3	13,1
2022.	2,3	36,4	32,9	29,5	15,8	14,3	12,8
2023.	2,3	36,5	33,0	29,4	15,8	14,3	12,7
2024.	2,3	37,0	33,2	29,7	16,1	14,5	13,0

Izvor / Source: HAPIH i velike farme

Tablica 11. Gubici prasadi (broj farmi) / Losses of piglets (number of farms)

Godina Year	< 10 %	10,01-12,00 %	12,01 - 15,00%	> 15%
2020.	14	4	2	2
2021.	17	2	1	2
2022.	14	1	3	4
2023.	9	7	3	3
2024.	9	5	5	3

Izvor / Source: HAPIH i velike farme

Tablica 12. Gubici prasadi prema veličini stada / Losses of piglets per herd size

Godina / Year	Prosječan broj krmača / Average no. of sows					
	do 1000		1001 - 2000		2001 - 3000	
	Broj farmi No. of farm	Gubici u % Losses %	Broj farmi No. of farm	Gubici u % Losses %	Broj farmi No. of farm	Gubici u % Losses %
2020.	9	7,9	9	11,6	4	8,2
2021.	9	5,8	10	9,6	3	5,9
2022.	9	7,7	11	10,5	2	7,9
2023.	8	9,4	11	11,6	3	10,5
2024.	8	9,9	11	11,1	3	10,1

Izvor / Source: HAPIH i velike farme

Tablica 13. Proizvodnja prasadi krmača (sva legla)*Piglet production of herdbook sows (all litters)*

Pasmina Breed Križanac Crossbreed Hibrid Hybrid	Prosječan broj krmača Average no. of sows	Broj legala No. of litters	Prosječan broj legala Average litters	Broj prasadi / Number of piglets								
				Ukupno Total			Prosječno po krmači Average per sow			Prosječno po leglu Average per litter		
				Opraseno Born	Živo opraseno Born alive	Odbijeno Weaned	Opraseno Born	Živo opraseno Born alive	Odbijeno Weaned	Opraseno Born	Živo opraseno Born alive	Odbijeno Weaned
Veliki Jorkšir	85	191	2,2	3.303	3.058	2.322	38,9	36,0	27,3	17,3	16,0	12,2
Landras	425	866	2,0	12.968	11.850	9.920	30,5	27,9	23,3	15,0	13,7	11,5
V.jorkšir x landras	587	1.301	2,2	22.046	20.274	16.295	37,6	34,5	27,8	16,9	15,6	12,5
Landras x v.jorkšir	113	255	2,3	4.338	4.012	3.157	38,4	35,5	27,9	17,0	15,7	12,4

Izvor / Source: HAPIH i velike farme

Tablica 14. Proizvodnja prasadi prvih legala*Production of piglets from the first litters*

Pasmina/ Breed Križanac/ Crossbreed Hibrid/ Hybrid	Broj legala Number of litters	Ukupno prasadi Total of piglets			Prasadi po leglu No. of piglets per litter		
		Opraseno Born	Živo opraseno Born alive	Odbijeno Weaned	Opraseno Born	Živo opraseno Born alive	Odbijeno Weaned
V. Jorkšir	70	1.058	1.002	822	15,1	14,3	11,7
Landras	225	3.132	2.888	2.605	13,9	12,8	11,6
V. jorkšir x landras	416	6.295	5.805	4.978	15,1	14,0	12,0
Landras x v. jorkšir	85	1.328	1.237	1.015	15,6	14,6	11,9

Izvor / Source: HAPIH i velike farme

Tablica 15. Mrtvorodena i mumificirana prasad / Dead born and mummified piglets

Pasmina / Breed Kombinacija/ Combination Hibrid/ Hybrid	Prosječno po leglu Average per litter	% od ukupnog broja from total no.	Prva legla The first litter	% od prvih legala from the first litters
Veliki jorkšir	1,3	7,9	0,8	4,8
Landras	1,3	8,7	1,1	7,7
Veliki jorkšir x landras	1,3	7,6	1,1	6,8
Landras x v.jorkšir	1,3	7,4	1,0	6,3

Izvor / Source: HAPIH i velike farme

Tablica 16. Gubici prasadi do odbića / Losses of piglets until weaning

Pasmina / Breed Kombinacija/ Combination Hibrid/ Hybrid	Gubici u broju prasadi losses in no. piglets		Gubici , % losses	
	Ukupna proizvodnja Total production	Prva legla The first litter	Ukupna proizvodnja Total production	Prva legla The first litter
Veliki jorkšir	3,8	2,6	25,1	18,7
Landras	2,2	1,2	16,3	8,8
Veliki jorkšir x landras	3,1	2,0	20,5	15,4
Landras x v.jorkšir	3,3	2,7	21,1	20,2

Izvor / Source: HAPIH i velike farme

Tablica 17. Starost krmača kod prvog prasenja / Age of sows at the first farrow

Pasmina/Breed Kombinacija / Combination Hibrid / Hybrid	Broj krmača No. of sows	≤ 330 dana / days		331 - 346 dana / days		347 - 362 dana / days		363 - 378 dana / days		≥ 379 dana / days		Prosječno dana Average days
		kom no.	%	kom no.	%	kom no.	%	kom no.	%	kom no.	%	
Veliki jorkšir	70	0	0,0	0	0,0	10	14,3	16	22,9	44	62,9	388,9
Landras	224	7	3,1	18	8,0	38	17,0	57	25,4	104	46,4	374,7
V. jorkšir x landras	416	6	1,4	49	11,8	93	22,4	98	23,6	170	40,9	376,0
Landras x v.jorkšir	85	2	2,4	7	8,2	14	16,5	26	30,6	36	42,4	376,6

Izvor / Source: HAPIH i velike farme

Tablica 18. Trajanje servisnog razdoblja krmača / Servis period of sows

Pasmina/Breed Kombinacija Combination Hibrid/ Hybrid	Broj krmača No. of sows	≤ 21 dan / days		22-32 dana / days		33-41 dan / days		42-62 dana / days		63-103 dana / days		≥104 dana / days		Prosječno average dana days
		kom no.	%	kom no.	%	kom no.	%	kom no.	%	kom no.	%	kom no.	%	
Veliki jorkšir	69	0	0,0	6	8,7	52	75,4	6	8,7	3	4,3	2	2,9	42,6
Landras	338	2	0,6	18	5,3	205	60,7	63	18,6	41	12,1	9	2,7	53,6
V. jorkšir x landras	506	1	0,2	35	6,9	366	72,3	73	14,4	21	4,2	10	2,0	41,6
Landras x v. jorkšir	91	0	0,0	7	7,7	77	84,6	6	6,6	1	1,1	0	0,0	37,6

Izvor / Source: HAPIH i velike farme

Tablica 19. Međuprasidbeno razdoblje krmača / Period between two farrows of sows

Pasmina /Breed Kombinacija / Combination Hibrid / Hybrid	Broj legala No. of litters	Broj dana No. of days	Prosječno dana Average days
Veliki jorkšir	121	19.154	158,3
Landras	635	103.563	163,1
V. jorkšir x landras	884	137.989	156,1
Landras x v. jorkšir	169	26.055	154,2

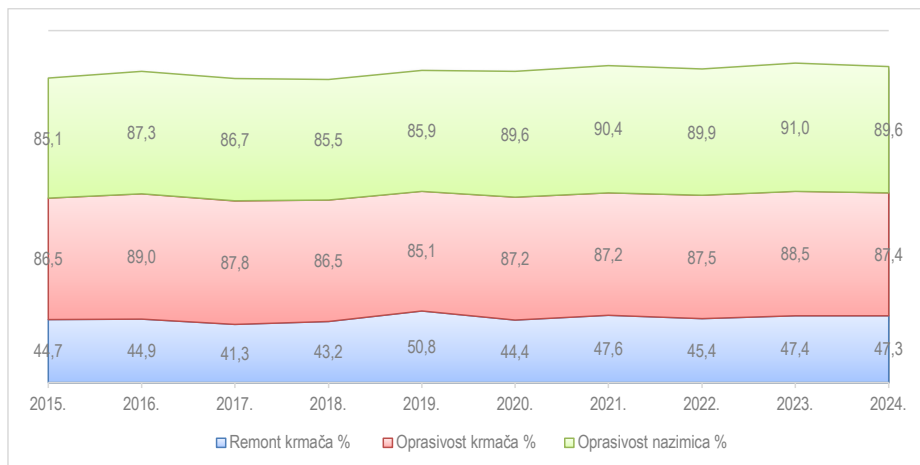
Izvor / Source: HAPIH i velike farme

Tablica 20. Remont i oprasivost / Substitution and farrowing rate

Farma / broj Farm / number	Remont krmača % Substitution of sows	% oprasivosti krmača / Farrowing rate of sows	% oprasivosti nazimica / Farrowing rate of gilts
1	76,3	91,2	87,6
2	48,2	91,1	91,7
3	49,7	90,5	92,5
4	48,2	89,5	94,3
5	57,2	91,5	91,4
6	40,3	86,1	93,4
7	38,9	89,3	94,4
8	50,2	85,4	93,7
9	46,5	88,0	93,0
10	51,5	87,6	97,1
11	44,5	87,0	93,4
12	50,1	93,1	91,4
13	46,7	84,1	86,0
14	21,7	73,2	76,0
15	42,0	87,5	80,8
16	72,6	83,1	89,0
17	49,2	89,0	94,0
18	40,0	85,0	80,0
19	40,0	85,0	80,0
20	40,0	87,0	79,0
21	47,1	88,0	95,6
22	40,0	90,0	96,7
Sve / All	47,3	87,4	89,6

Izvor / Source: HAPIH i velike farme

Grafikon 11. Rezultati remonta i oprasivosti, %
Results in substitution and farrowing rate

Izvor / Source: HAPIH i velike farme

3.2.2. Rezultati tova / Fattening results

U ovom poglavlju predstavljani su podaci dobiveni od velikih farmi, koje su odgovorne za njihovu točnost.

Tablica 21. Proizvodni pokazatelji / Production indicators

Farma / broj Farm / number	Grla u tovu Fattening pigs	Zaklana grla Slaughtered animals	Težina1 Weight1	Težina2 Weight2	Dani tova Fattening daysΩ	Dnevni prirast (g) Daily gain (g)
1	42.620	41.582	24,6	118,1	98,6	936,5
2	42.990	41.036	25,9	114,7	93,7	925,5
3	42.350	41.953	25,1	116,6	95,1	952,5
4	58.258	56.737	24,9	115,2	94,4	927,0
5	15.101	6.145	26,4	120,0	115,6	794,7
6	42.608	41.194	30,2	114,7	96,2	863,9
7	41.994	40.584	34,1	116,8	92,1	884,3
8	56.550	55.527	26,2	116,7	98,5	904,2

Farma / broj Farm / number	Grla u tovu Fattening pigs	Zaklana grla Slaughtered animals	Težina1 Weight1	Težina2 Weight2	Dani tova Fattening daysΩ	Dnevni prirast (g) Daily gain (g)
9	581	558	26,7	100,4	130,0	565,0
10	38.565	40.352	32,0	143,6	113,0	987,3
11	44.080	37.634	33,0	140,1	117,0	915,3
12	10.931	10.435	31,0	127,1	105,0	915,6
13	10.466	9.839	28,0	125,7	100,0	977,1
14	9.880	9.780	28,3	115,7	90,0	971,7
15	31.936	31.361	26,8	126,0	100,0	991,9
16	5.566	5.050	29,0	120,0	100,0	910,0
17	28.661	27.752	30,0	128,9	103,0	960,1
18	46.330	40.273	32,0	139,5	112,0	959,5
19	8.722	755	22,6	125,2	110,0	932,4
20	9.290	8.417	24,4	119,8	110,0	866,9
21	7.130	6.845	23,6	116,0	110,0	840,7
Sve / All	594.609	553.809	27,8	121,9	104,0	903,9

Izvor / Source: HAPIH i velike farme

Napomena: Težina1 - težina kod stavljanja u tov / weight at start of fattening;

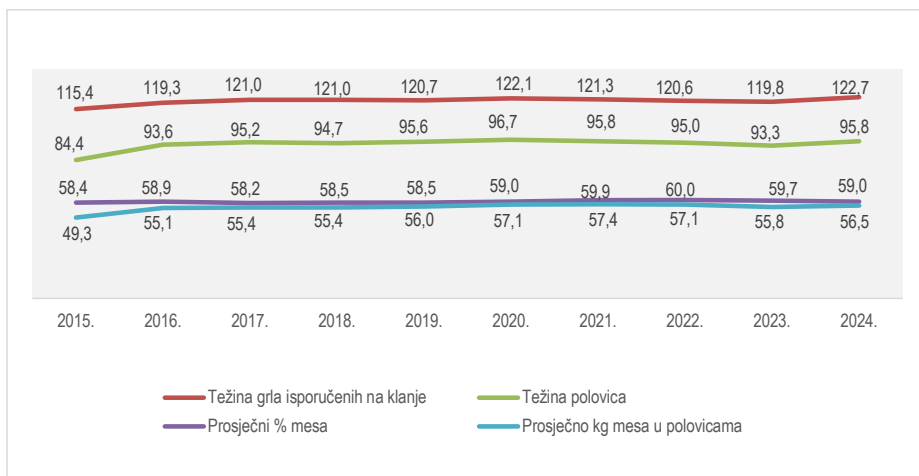
Težina2 – težina prije klanja / weight before slaughtering

Tablica 22. Rezultati tovljenika na liniji klanja / Results of fattened animals at slaughter

Farma / broj Farm / number	Broj grla No. of Animals	Ukupna težina, kg Total weight	Težina po grlu, kg Aver. weight	Težina polovica, kg Carcass weight	% mesa meat	Mesa u polovicama, kg Carcass meat
1	41.582	4.909.268	118,1	91,8	58,2	53,4
2	41.036	4.704.640	114,6	87,9	58,1	51,1
3	41.953	4.890.680	116,6	90,4	57,8	52,2
4	56.737	6.537.720	115,2	90,6	58,1	52,6
5	6.145	737.240	120,0	92,9	59,3	55,0
6	41.194	4.723.860	114,7	87,2	58,7	51,2

Farma / broj Farm / number	Broj grla No. of Animals	Ukupna težina, kg Total weight	Težina po grlu, kg Aver. weight	Težina polovica, kg Carcass weight	% mesa meat	Mesa u polovicama, kg Carcass meat
7	40.584	4.740.570	116,8	89,0	58,6	52,1
8	55.527	6.481.290	116,7	89,2	58,3	52,0
9	558	56.023	100,4	75,4	59,5	44,8
10	40.352	5.792.950	143,6	113,3	59,2	67,1
11	37.634	5.272.300	140,1	111,7	59,4	66,3
12	10.435	1.329.500	127,4	103,3	59,8	61,7
13	9.839	1.236.820	125,7	99,7	59,9	59,7
14	9.780	1.131.546	115,7	92,2	54,9	50,6
15	31.361	3.951.486	126,0	98,3	60,1	59,1
16	5.050	688.260	136,3	105,8	59,4	62,9
17	27.752	3.577.093	128,9	101,1	60,8	61,5
18	40.273	5.616.380	139,5	109,4	60,0	65,6
19	7.550	945.217	125,2	97,6	59,8	58,4
20	8.417	1.008.001	119,8	93,4	59,5	55,6
21	6.845	794.290	116,0	90,6	60,1	54,5
Sve / All	560.604	69.125.134	122,7	95,8	59,0	56,5

Izvor / Source: HAPIH i velike farme, rezultati se odnose na T – 1 kategoriju

Grafikon 12. Prosječne vrijednosti na liniji klanja / Average values at slaughter

Izvor / Source: HAPIH i velike farme

3.3. OBITELJSKA POPLJOPRIVREDNA GOSPODARSTVA FAMILY FARMS

3.3.1. Proizvodnost krmača / Production of sows

Tablica 23. Proizvodnja prasadi prema pasmini / Piglet production by breeds

Prasenja Farrow	Broj krmača No. of sows	Broj legala No. of litters	Prosje. broj legala Average litters	Ukupno / Total			Prosječno po krmači Average per sow			Prosječno po leglu Average per litter		
				Opraseto Born	Živo opraseto Born alive	Odbijeno Weaned	Opraseto Born	Živo opraseto Born alive	Odbijeno Weaned	Opraseto Born	Živo opraseto Born alive	Odbijeno Weaned
veliki jorkšir												
sva legla all litters	219	299	1,37	3.592	3.450	3.040	16,4	15,8	13,9	12,0	11,5	10,2
prva legla first litters	62	62	1	747	699	599	12,1	11,3	9,7	12,1	11,3	9,7
landras												
sva legla all litters	365	564	1,55	6.853	6.438	5.764	18,8	17,6	15,8	12,2	11,4	10,2
prva legla first litters	113	113	1	1.297	1.216	973	11,5	10,8	8,6	11,2	10,8	8,6
pietren												
sva legla all litters	29	44	1,52	492	475	404	17,0	16,4	13,9	11,2	10,8	9,2
prva legla first litters	8	8	1	78	76	63	9,8	9,5	7,9	9,8	9,5	7,9
durok												
sva legla all litters	59	88	1,50	975	924	782	16,5	15,7	13,2	11,1	10,5	8,9
prva legla first litters	23	23	1	231	213	163	10,0	9,3	7,1	10,0	9,3	7,1
veliki jorkšir x landras												
sva legla all litters	85	127	1,49	1.526	1.394	1.322	18,0	16,4	15,6	12,0	11,0	10,4
prva legla first litters	23	23	1	277	264	237	12,0	11,5	10,3	12,0	11,5	10,3
landras x veliki jorkšir												
sva legla all litters	115	193	1,68	2.285	2.113	1.951	19,9	18,4	17,0	11,8	11,0	10,1

Prasenja Farrow	Broj krmača No. of sows	Broj legala No. of litters	Prosje. broj legala Average litters	Ukupno / Total			Prosječno po krmači Average per sow			Prosječno po leglu Average per litter		
				Opraseto Born	Živo opraseto Born alive	Odbijeno Weaned	Opraseto Born	Živo opraseto Born alive	Odbijeno Weaned	Opraseto Born	Živo opraseto Born alive	Odbijeno Weaned
prva legla first litters	36	36	1	399	375	349	11,1	10,4	9,7	11,1	10,4	9,7
banijska šara svinja												
sva legla all litters	163	195	1,20	1.533	1.403	985	9,4	8,6	6,0	7,9	7,2	5,1
prva legla first litters	41	41	1	322	309	129	7,9	7,5	3,2	7,9	7,5	3,2
turopoljska svinja												
sva legla all litters	70	72	1,03	394	321	273	5,6	4,6	3,9	5,5	4,5	3,8
prva legla first litters	13	13	1	74	62	35	5,7	4,8	2,7	5,7	4,8	2,7
crna slavonska												
sva legla all litters	1.332	1.527	1,15	11.184	10.247	8.713	8,4	7,7	6,5	7,3	6,7	5,7
prva legla first litters	116	116	1	883	815	691	7,6	7,0	6,0	7,6	7,0	6,0

Izvor / Source: HAPIH

Tablica 24. Starost krmača kod prvog prasenja / Age of sows at first farrow

Pasmina /Breed Kombinacija Combinaton	Krmače Sows	≤ 330 dana days		331 - 346 dana days		347 - 362 dana days		363 - 378 dana days		≥ 379 dana days		Prosječno dana Average days
		broj no.	%	broj no.	%	broj no.	%	broj no.	%	broj no.	%	
Veliki jorkšir	62	16	25,8	14	22,6	11	17,7	2	3,2	19	30,7	362,8
Landras	113	25	22,1	17	15,0	16	14,2	14	12,4	41	36,3	363,9
Durok	23	3	13,0	4	17,4	6	26,1	1	4,4	9	39,1	397,4
Pietren	8	0	0,0	0	0,0	4	0,0	1	12,5	7	87,5	407,6
V. jorkšir x landras	23	9	39,1	1	4,4	3	13,0	1	4,4	9	39,1	432,8
Landras x v. jorkšir	36	5	13,9	9	25,0	3	8,3	7	19,4	12	33,3	426,1

Izvor / Source: HAPIH

Tablica 25. Trajanje servisnog razdoblja krmača / *Servis period of sows*

Pasma / Breed Kombinacija Combination	Krmače Sows	≤ 21 dan days		22-32 dana days		33-41 dana days		42-62 dana days		63-103 dana days		104 i > dana 104 ≥ days		Prosječno dana Average days
		broj no.	%	broj no.	%	broj no.	%	broj no.	%	broj no.	%	broj no.	%	
Veliki jorkšir	79	1	1,3	8	10,1	20	25,3	28	35,4	9	11,4	13	16,5	62,3
Landras	187	1	0,5	9	4,8	59	31,6	67	35,8	35	18,7	16	8,6	64,8
Durok	26	1	3,8	1	3,8	7	26,9	6	23,1	9	34,6	2	7,7	67,6
Pietren	14	0	0,0	0	0,0	8	57,1	0	0,0	6	42,9	0	0,0	58,5
V. jorkšir x landras	32	0	0,0	3	9,4	16	50,0	6	18,8	6	18,8	1	3,1	55,3
Landras x v. jorkšir	71	0	0,0	27	38,0	17	23,9	9	12,7	5	7,0	13	18,3	59,5

Izvor / Source: HAPIH

Tablica 26. Međuprasidbeno razdoblje krmača / *Period between two farrows*

Pasma Breed	Broj legala No. of litters	Broj dana No. of days	Prosječno dana Average days
Veliki jorkšir	175	30.912	176,64
Landras	411	73.183	178,06
Durok	59	10.449	177,10
Pietren	32	5.598	174,94
V. jorkšir x landras	69	11.476	166,32
Landras x v.jorkšir	147	25.514	173,56

Izvor / Source: HAPIH

3.4. PERFORMANCE FIELD TEST / PERFORMANCE FIELD TEST

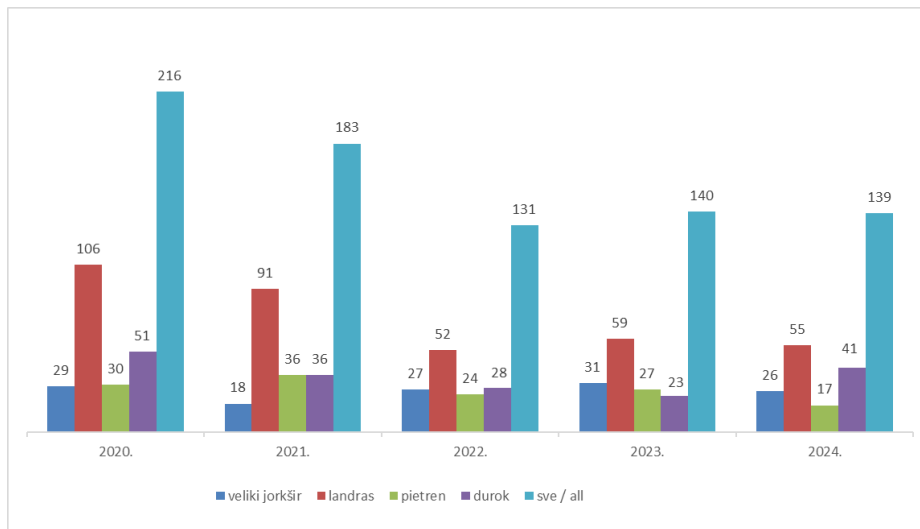
Selekcija na svojstva mesnatosti se provodi za majčinske (landras, veliki jorkšir, križanke landras x veliki jorkšir i veliki jorkšir x landras) i terminalne pasmine (pietren, durok, križanci durok x pietren i pietren x durok). U procjeni UV za svojstva mesnatosti se koriste prikupljeni podaci (fenotipske vrijednosti) i porijeklo životinja (nerastova i nazimica) testiranih u proizvodnim uvjetima od rođenja do odabira kod približno 100 kg. Za nazimice se masa kod odabira nalazi u rasponu između 80 i 120 kg a kod nerastova je interval nešto uži, između 95 i 110 kg. Kod testiranja, rast se prati mjerenjem debljine leđne slanine ultrazvukom. Za svojstvo debljine leđne slanine se u izračun uzima prosjek tri mjerenja (mjera A, B i C). Iz duljine trajanja testa indirektno se vrši selekcija na dnevni prirast.

Tablica 27. Rezultati field testa nerastića / Field test results of young boars

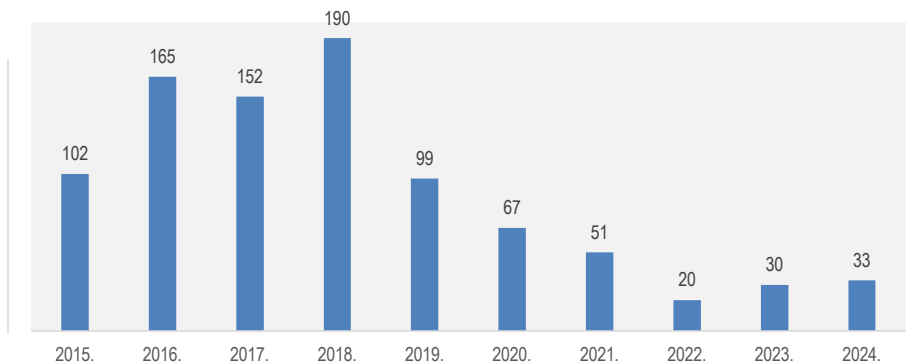
Pasmina Breed	Nerastići Young boars	Životni dnevni prirast (g) Life gain)	Pros. debljina slanine (mm) Average backfat	Težina na kraju testa (kg) Weight at the end of test	Starost na kraju testa (dani) Age at the end of test (days)
Veliki jorkšir	26	664,8	10,4	111,9	169,2
Landras	55	654,0	10,3	105,0	161,7
Pietren	17	594,3	8,0	103,5	175,2
Durok	41	655,0	8,9	108,0	167,1
Durok x pietren	7	640,0	6,8	108,0	169,3
Pietren x durok	3	700,0	8,6	103,7	150,7
Sve / All	149	649,6	9,5	107,0	166,2

Izvor / Source: HAPIH

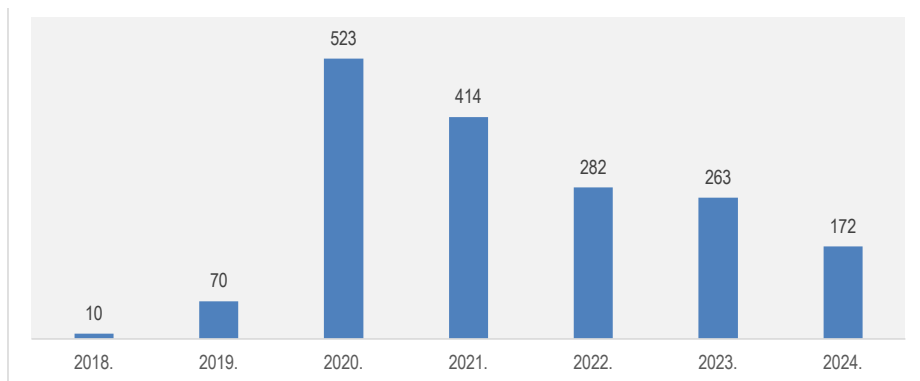
Grafikon 13. Kretanje broj testiranih nerastića / Number of young boars tested

Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 14. Broj ocjenjenih nerastića crne slavonske svinje*The number of evaluated young boars Black Slavonian Pig*

Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 15. Broj ocjenjenih nazimica crne slavonske svinje*The number of evaluated gilts Black Slavonian Pig*

Izvor / Source: HAPIH

Tablica 28. Najbolji nerastići u field testu / The best boars in the field test

Pasmina Breed	Nerastići Young boars	Uzgajivač Breeder	Uzgojna organizacija oca Breeding organization of the father	Index Index
Veliki jorkšir	053 - 00153 / 020	Mladen Čižmešinkin	053	124,7
	053 - 00155 / 030	Mladen Čižmešinkin	053	124,1
	053 - 00139 / 069	Mladen Čižmešinkin	053	122,3
	085 - 00013 / 014	Ivan Sović	085	121,2
	085 - 00013 / 015	Ivan Sović	085	120,2
	053 - 00153 / 021	Mladen Čižmešinkin	053	118,8
	053 - 00147 / 045	Mladen Čižmešinkin	802	117,7
	053 - 00153 / 022	Mladen Čižmešinkin	053	115,4
	051 - 00248 / 067	Mario Biškup	802	111,1
	063 - 00884 / 002	Antun Pavlović	802	107,9
Landras	053 - 00593 / 062	Mladen Čižmešinkin	802	116,9
	053 - 00593 / 060	Mladen Čižmešinkin	802	116,8
	053 - 00594 / 046	Mladen Čižmešinkin	802	115,0
	053 - 00594 / 065	Mladen Čižmešinkin	802	114,1
	053 - 00594 / 049	Mladen Čižmešinkin	802	113,9
	053 - 00594 / 063	Mladen Čižmešinkin	802	111,2
	051 - 03467 / 037	Mario Biškup	802	108,4
	052 - 00954 / 101	Ivan Basrek	802	107,8
	051 - 03493 / 013	Mario Biškup	802	106,7
	057 - 00938 / 102	Ivica Kos	802	104,9
Durok	053 - 00075 / 027	Mladen Čižmešinkin	802	118,1
	053 - 00064 / 095	Mladen Čižmešinkin	802	116,9
	051 - 00020 / 038	Mario Biškup	802	115,5
	053 - 00064 / 093	Mladen Čižmešinkin	802	115,2
	053 - 00064 / 096	Mladen Čižmešinkin	802	115,2
	053 - 00075 / 029	Mladen Čižmešinkin	802	113,4
	051 - 00020 / 026	Mario Biškup	802	112,5
	051 - 00020 / 028	Mario Biškup	802	111,6
	051 - 00020 / 029	Mario Biškup	802	109,9
	053 - 00080 / 044	Mladen Čižmešinkin	802	109,6

Pasmina Breed	Nerastići Young boars	Uzgajivač Breeder	Uzgojna organizacija oca Breeding organization of the father	Index Index
Pietren	051 - 00462 / 077	Slobodan Lončar	806	110,5
	051 - 00451 / 105	Slobodan Lončar	806	110,2
	086 - 00079 / 001	Matija Jurišanec	802	109,9
	051 - 00453 / 050	Mario Biškup	806	106,0
	051 - 00460 / 022	Mario Biškup	802	102,2

Izvor / Source: HAPIH

Tablica 29. Field test nazimica / Field test of gilts

Pasmina Breed	Nazimice Gilts	Životni dnevni prirast (g) Life gain	Pros. debljina slanine (mm) Average backfat	Težina na kraju testa (kg) Weight at the end of test	Starost na kraju testa (dani) Age of the end of test (days)
Veliki jorkšir	61	608,4	11,2	101,8	168,2
Landras	253	561,8	10,9	102,8	185,7
Pietren	9	631,3	8,0	102,8	165,8
Durok	61	637,2	9,0	101,0	160,5
Landras x Veliki jorkšir	16	575,3	10,1	101,4	180,0
Sve /All	400	582,5	10,5	102,3	178,5

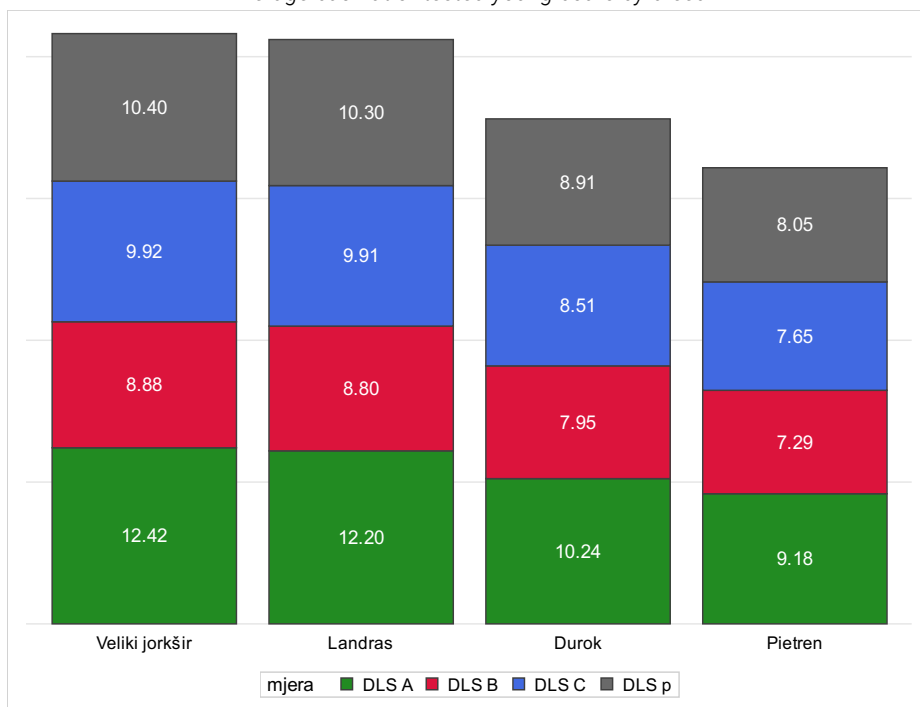
Izvor / Source: HAPIH

Tablica 30. Najbolje nazimice u field testu / The best gilts in field test

Pasma Breed	Nazimice Gilts	Uzgajivač Breeder	Uzgojna organizacija oca Breeding organization of the father	Index Index
Veliki jorkšir	063 - 00884 / 012	Antun Pavlović	802	121,6
	085 - 00013 / 019	Ivan Sović	085	121,2
	085 - 00013 / 020	Ivan Sović	085	120,9
	085 - 00013 / 022	Ivan Sović	085	120,3
	085 - 00013 / 017	Ivan Sović	085	120,0
	085 - 00013 / 023	Ivan Sović	085	119,7
	085 - 00013 / 018	Ivan Sović	085	119,1
	053 - 00154 / 024	Mladen Čižmešinkin	053	118,9
	053 - 00154 / 028	Mladen Čižmešinkin	053	118,5
	053 - 00153 / 027	Mladen Čižmešinkin	053	117,5
Landras	072 - 00616 / 007	Josip Ilakovac	802	118,5
	062 - 00737 / 110	Željko Matišić	062	116,0
	072 - 00615 / 007	Josip Ilakovac	802	115,8
	072 - 00615 / 006	Josip Ilakovac	802	115,7
	072 - 00650 / 021	Josip Mulc	802	115,6
	053 - 00594 / 053	Mladen Čižmešinkin	802	115,2
	053 - 00594 / 054	Mladen Čižmešinkin	802	114,5
	072 - 00616 / 008	Josip Ilakovac	802	114,5
	052 - 00954 / 112	Ivan Basrek	802	113,6
	062 - 00737 / 112	Željko Matišić	062	113,2
Durok	053 - 00078 / 036	Mladen Čižmešinkin	802	118,8
	051 - 00026 / 020	Zlatko Dukarić	802	115,5
	051 - 00022 / 021	Zlatko Dukarić	802	115,3
	051 - 00022 / 020	Zlatko Dukarić	802	115,1
	051 - 00020 / 032	Mario Biškup	802	114,9
	051 - 00026 / 018	Zlatko Dukarić	802	114,2
	053 - 00078 / 034	Mladen Čižmešinkin	802	114,2
	053 - 00078 / 035	Mladen Čižmešinkin	802	114,0
	051 - 00020 / 033	Mario Biškup	802	112,8
	051 - 00020 / 034	Mario Biškup	802	112,8

Pasmina Breed	Nazimice Gilts	Uzgajivač Breeder	Uzgojna organizacija oca Breeding organization of the father	Index Index
Pietren	051 - 00451 / 109	Slobodan Lončar	806	117,7
	072 - 00066 / 033	Josip Ilakovac	806	109,6
	072 - 00066 / 031	Josip Ilakovac	806	106,1
	086 - 00079 / 007	Matija Jurišanec	802	103,7
	072 - 00066 / 032	Josip Ilakovac	806	103,5

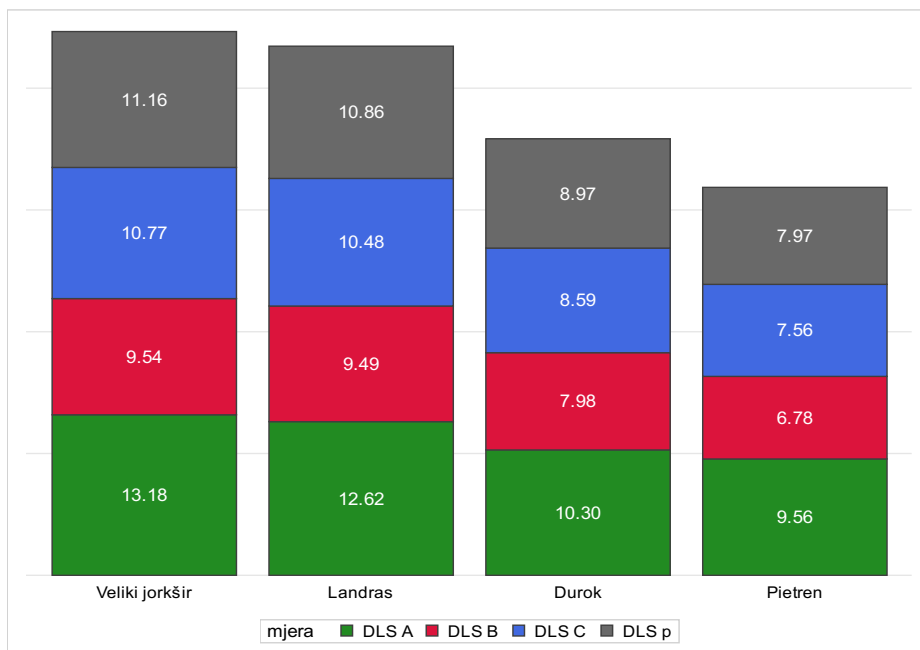
Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 16. Prosječna debljina leđne slanine testiranih nerastića po pasmini*Average backfat of tested young boars by breed*

Izvor / Source: HAPIH

Napomena: DLS (debljina leđne slanine) se radi metodom "Tri točke" (A,B i C) u cm; DLS p (debljina leđne slanine prosjek)

Grafikon 17. Prosječna debljina leđne slanine testiranih nazimica po pasmini
Average backfat of tested gilts by breed

Izvor / Source: HAPIH

Napomena: DLS (debljina leđne slanine) se radi metodom "Tri točke" (A, B i C) u cm; DLS p (debljina leđne slanine prosjek)

Genetsko vrednovanje / Genetic evaluation

Centar za stočarstvo HAPIH-a provodi genetsko vrednovanje u svinjogojstvu koje se temelji na metodologiji mješovitih linearnih modela (engl. mixed model methodology) te se kao rezultat dobije najbolja linearna nepristrana procjena (engl. Best Linear Unbiased Prediction - BLUP). Mješovitim animal modelom se istovremeno procjenjuju uzgojne vrijednosti (UV) za sve životinje (nerastove, krmače, nazimice) korištenjem proizvodnih podataka i porijekla kojim se ostvaruju genetske veze između životinja i proizvodnih podataka. Genetskim vrednovanjem obuhvaćene su sljedeće grupe svojstava:

- mesnatost (trajanja testa pri 100 kg i debljina leđne slanine)
- reprodukcija (veličina legla)
- ukupan selekcijski indeks

Procjena uzgojnih vrijednosti za trajanje testa pri 100 kg i debljinu leđne slanine

Selekcija svojstva mesnatosti provodi se kod majčinskih (landras, veliki jorkšir, križanke landras x veliki jorkšir i veliki jorkšir x landras) i terminalnih (pietren, durok, križanci durok x pietren) pasmina svinja. Statistički model za procjenu UV za svojstva mesnatosti je bivarijatni model koji uključuje pasminu, spol, interval od odbića do uspješne koncepcije i sezonu testiranja kao fiksne utjecaje s razredima, dok je težina na kraju testa unutar pasmine (genotipa) opisana kvadratnom regresijom i korištena u modelu za genetsko vrednovanje svojstva trajanje testa. Slučajni dio modela uključuje direktni aditivni utjecaj životinje, utjecaj zajedničkog legla i utjecaj uzgajivača kao interakciju farme i godine testiranja. UV se radi lakšeg razumijevanja standardiziraju s prosjekom od 100 dok odstupanje za jednu standardnu devijaciju iznosi +/-12 bodova.

Procjena uzgojnih vrijednosti za veličinu legla

Selekcija na veličinu legla provodi se kod majčinskih pasmina (landras, veliki jorkšir, križanke landras x veliki jorkšir i veliki jorkšir x landras), a temelji se na podacima plodnosti krmača. Korišteni su podaci o plodnosti do desetog prasenja, a svojstvo za koje se procjenjuje UV je broj rođene prasadi. Statistički model za procjenu UV svojstva veličine legla uključuje pasminu, sezonu pripusta, nerasta (oca legla) kao fiksne utjecaje sa razredima. Utjecaj starosti kod prasenja opisana je kvadratnom regresijom ugnježđenom unutar rednog broja prasenja, dok je duljina prethodne laktacije opisana linearnom regresijom. Slučajni dio modela uključuje direktni aditivni utjecaj životinje, utjecaj zajedničkog legla i permanentni utjecaj. UV se radi lakšeg razumijevanja standardiziraju s prosjekom od 100 dok odstupanje za jednu standardnu devijaciju iznosi +/-12 bodova.

Ukupan selekcijski indeks

Ukupan selekcijski indeks ili agregatni genotip formira se na temelju zadanih relativnih međuodnosa svojstava. Sukladno uzgojnom programu, za majčinske pasmine sastavljen tako da je veličina legla zastupljena s 40 %, a trajanje testa i debljina leđne slanine s po 30 %. Agregatni genotip za terminalne pasmine je sastavljen tako da su trajanje testa i debljina leđne slanine zastupljeni svaki s 50 %.

Rangiranje

Ukupan selekcijski indeks se upotrebljava za odabir životinja – životinje s većom vrijednosti indeksa su genetski superiornije u odnosu na one s nižom vrijednošću. Na temelju izračunatog selekcijskog indeksa provodi se rangiranje životinja. Rang se izražava u postocima i označava udio životinja koje su populaciji bolje od promatrane životinje. Niža vrijednost postotnog ranga promatrane životinje ukazuje da mali udio životinja u populaciji ima veću vrijednost selekcijskog indeksa od promatrane životinje (npr. ako je postotni rang životinje 3 % znači da je svega 3 % životinja promatrane populacije ima bolju UV selekcijskog indeksa). Na temelju promjena u uzgojnom programu, od sredine 2023. godine rangiranje tj. odabir se provodi samo za muške rasplodne životinje. Tako se u kategoriju za umjetno osjeimenjivanje može odabrati samo 35 % najbolje rangiranih životinja. Kategorizacija nazimica se ne provodi već se njihov odabir provodi na temelju postotnog ranga. Izvješće o provedenom genetskom vrednovanju nerastova i nazimica s prikazom SUV vrijednosti pojedinih svojstava i selekcijskog indeksa kao i postotni rang grla objavljuje se na mrežnim stranicama HAPIH-a.

3.5. LABORATORIJSKO TESTIRANJE NA STRESNU OSJETLJIVOST *LABORATORY TESTING ON STRESS SENSITIVITY*

Maligna hipertermija (stres sindrom ili stresna osjetljivost) nasljedna je neuromuskularna bolest koja se može dijagnosticirati pomoću genetske analize. Bolest se najčešće očituje jakom kontrakcijom mišića, povišenjem tjelesne temperature i acidozom. Za pojavu maligne hipertermije u svinja dominantno je odgovoran gen RYR1 (rijanodinski receptor) smješten na šestom kromosomu. Ta mutacija kod svinja uzrokuje blijedo, meko i vodnjikavo meso, odnosno meso manje tehnološke

vrijednosti. Kod svinja koje su dominantni homozigoti (NN), bolest maligne hipertermije se ne javlja te se analizom dobije negativan rezultat. Kod svinja koji su heterozigotni (Nn) nositelji mutacije, odnosno imaju jedan normalan i jedan mutirani gen, bolest se ne javlja, ali na svoje potomstvo mogu prenijeti mutirani gen. U recesivnih homozigota (nn) oba gena su mutirana i životinje su podložne bolesti. Laboratorij Banke gena domaćih životinja Uprave za stočarstvu i kvalitetu hrane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva u suradnji s Centrom za stočarstvo HAPIH-a, provodi testiranje rasplodnih svinja na stres osjetljivost ili malignu hipertermiju u sklopu uzgojnog programa.

Tablica 31. Broj rasplodnih svinja testiranih na stres osjetljivost prema pasmini
The number of breeding pigs tested on stress sensitivity by breed

Pasmina Breed	Genotip / Genotype						Sve All
	NN		Nn		nn		
	Broj / No	%	Broj / No	%	Broj / No	%	
Durok	42	100,0	0	0,0	0	42	42
Landras	56	100,0	0	0,0	0	56	56
Pietren	9	52,9	8	47,1	0	17	9
Veliki jorkšir	25	96,2	1	3,8	0	26	25
Durok x pietren	11	100,0	0	0,0	0	11	11
Crna slavonska	2	100,0	0	0,0	0	2	2
Sve / All	145	94,2	9	5,8	0	154	145

Izvor / Source: MP i HAPIH

3.6. PROMET UZGOJNO VALJANIH SVINJA I SJEMENA

TRADE OF HERDBOOK PIGS AND SEMEN

Tablica 32. Broj izdanih zootehničkih certifikata

Number of issued Zootechnical Certificates

Uzgojno udruženje Breeder organization	Pasmina Breed	Nerasti Boars	Nazimice Gilts	Ukupno Total
Središnji savez udruga uzgajivača svinja Hrvatske	Veliki jorkšir	20	25	45
	Landras	53	93	146
	Pietren	11	2	13
	Durok	35	36	71
	Križanci	8	30	38
Udruga uzgajivača crne slavonske svinje „Fajferica“	Crna slavonska	25	126	151
Udruga uzgajivača svinja „Banijska šara“	Banijska šara	13	24	37
Plemenita općina Turopoljska	Turopoljska	2	0	2
Sve / All		167	336	503

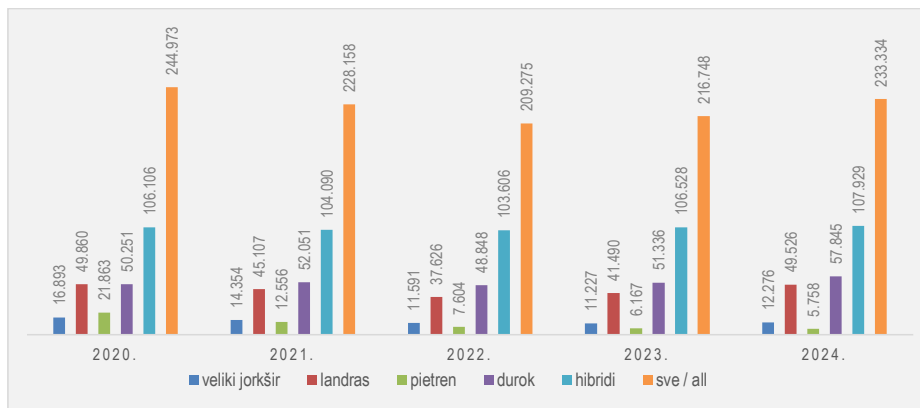
Izvor / Source: HAPIH i uzgojna udruženja

Tablica 33. Broj isporučenih doza sjemena / The number of delivered doses

Pasmina Breed	Isporučeno doza No. of doses	Udio (%) Share %
Veliki jorkšir	12.276	5,3
Landras	49.526	21,2
Pietren	5.758	2,5
Durok	57.845	24,8
PIC	107.791	46,2
PI x DU	138	0,1
Sve / All	233.334	100,0

Izvor / Source: Centri za umjetno osjemenjivanje

Grafikon 18. Kretanje broja isporučenih doza sjemena
Trends in the number of delivered seed doses

Izvor / Source: Centri za umjetno osjemenjivanje

4. **AKTIVNOSTI SEKTORA PODRUČNIH UREDA** *THE ACTIVITIES OF DISTRICT OFFICES SECTOR*

Sektor područnih ureda upravlja i koordinira poslovanjem područnih ureda iz područja djelatnosti Centra za stočarstvo HAPIH-a te aktivnosti delegiranih od strane drugih agencija, resornog ministarstva i drugih institucija. Sektor osigurava primjenu mjera u provedbi sustava označavanja i evidencije domaćih životinja, uzgoja, testiranja i genetskog vrednovanja domaćih životinja, kontroli kvalitete stočarskih proizvoda, sustavu neobaveznog označavanja i promocije hrvatskih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda te ukupnog razvoja poljoprivredne proizvodnje u Republici Hrvatskoj. Sektor koordinira provedbu delegiranih aktivnosti vezane za pružanje tehničke pomoći poljoprivrednim gospodarstvima pri ostvarivanju prava na izravne potpore u poljoprivredi i ruralnom razvoju, klasičnim kontrolama na terenu prihvatljivosti zahtjeva za potpore u poljoprivredi i ruralnom razvoju i informiranju poljoprivrednih gospodarstava o pravilima uvjetovanosti. Sektor osigurava provedbu sustava kontrole koji osigurava, u skladu s certificiranim procedurama, nepristrano, objektivno, precizno i stručno prikupljanje i evidentiranje podataka o podrijetlu i proizvodnosti domaćih životinja, koordinira primjenu i provedbu stočarskih mjera.

Područni uredi su proveli označavanje i evidenciju samo 397 grla svinja, kao posljedicu ograničenja uzrokovanih epidemijom ASK, te su prikupljali biološke uzorke izvornih pasmina domaćih životinja za potrebe Banke gena domaćih životinja u RH, pri čemu su ukupno prikupili 4.328 biološka uzorka od toga 348 uzorka tkiva svinja. Područni uredi proveli su 6.847 pružanja pomoći poljoprivrednim gospodarstvima pri popunjavanju Jedinstvenog zahtjeva za ostvarivanje prava na izravne potpore i pojedinih mjera ruralnog razvoja, 108 klasičnih kontrola poljoprivrednih površina i stoke, te kontrole i savjetovanja poljoprivrednika u poštivanju odredbi iz višestruke uvjetovanosti. Sektor djeluje kroz koordinacijski ured sektora i 20 područnih ureda na području Republike Hrvatske

Područni uredi Centra za stočarstvo

PU Bjelovarsko-bilogorske županije Trg hrvatskih branitelja 18 Bjelovar 043/211-188	PU Brodsko-posavske županije Petra Krešimira IV. 20 Slavonski Brod 035/415-516	PU Dubrovačko-neretvanske županije Vukovarska 2 Dubrovnik 020/331-380
PU Istarske županije Stari trg 6 Pazin 052/555-280	PU Karlovačke županije Domobranska 3 Karlovac 047/611-978	PU Koprivničko-križevačke županije I. Z. Dijankovečkog 18 Križevci 048/270-186
PU Krapinsko-zagorske županije Frana Galovića 13 Krapina 049/301-447	PU Ličko-senjske županije Kaniška 55 Gospić 053/560-535	PU Međimurske županije Kalnička 52 Čakovec 040/384-696
PU Osječko-baranjske županije Vukovarska 1 Donji Miholjac 031/633-155	PU Požeško-slavonske županije Kamenita vrata 10 Požega 034/312-537	PU Primorsko-goranske županije Frana Kurelca 8 Rijeka 051/614-498
PU Sisačko-moslavačke županije I. K. Sakcinskog 24 Sisak 044/524-955	PU Splitsko-dalmatinske županije Kralja Zvonimira 14a Solin 021/457-575	PU Šibensko-kninske županije Stjepana Radića 55 Šibenik 022/200-862
PU Varaždinske županije Zagrebačka 15 Varaždin 042/212-050	PU Virovitičko-podravске županije Ivana Kapistrana 14 Virovitica 033/721-282	PU Vukovarsko-srijemske županije Trg Josipa Runjanina 10 Vinkovci 032/304-306
PU Zadarske županije Kralja Stjepana Držislava 1b, Zadar 023/309-048	Ured načelnika sektora Svetošimunska cesta 25 Zagreb	PU Zagrebačke županije Križevačka ulica 4 Vrbovec 01/2728-616

Tablica 34. Broj poljoprivrednih gospodarstava: s ostvarenom pomoći pri popunjavanju Jedinstvenog zahtjeva za potpore u poljoprivredi (AGRONET); s obavljenom klasičnom kontrolom na terenu u 2024.

Number of farms with HAPIH assistance in filling applications for direct payments (AGRONET), the number of classic controls (OTSC) done in year 2024.

Županija / County	Agronet / Direct payments	KKNT/ OTSC
	Br. pomoći / No. of assistance	Br. kontrola/ No. of controls
Bjelovarsko-bilogorska	518	23
Brodsko-posavska	225	11
Dubrovačko-neretvanska	25	0
Istarska	360	0
Karlovačka	402	0
Koprivničko-križevačka	975	8
Krapinsko-zagorska	0	10
Ličko-senjska	421	0
Međimurska	214	14
Osječko-baranjska	415	25
Požeško-slavonska	20	0
Primorsko-goranska	35	0
Sisačko-moslavačka	263	0
Splitsko-dalmatinska	213	0
Šibensko-kninska	81	0
Varaždinska	332	0
Virovitičko-podravska	597	2
Vukovarsko-srijemska	228	12
Zadarska	218	2
Zagrebačka	1.305	1
Ukupno / Total	6.847	108

Izvor / Source: HAPIH

Tablica 35. Banka gena - broj prikupljenih i pohranjenih bioloških uzoraka izvornih pasmina domaćih životinja u 2024. godini*Gene Bank – the number of sampled and stored biological samples of native breeds of farm animals in year 2024.*

Županija County	Vrsta uzorka Sample type	Goveda Cattle	Ovce Sheeps	Koze Goats	Magarci Donkeys	Konji Horses	Svinje Pigs	Ukupno Total
Bjelovarsko-bilogorska	dlaka	0	0	0	242	0	0	242
	tkivo	133	0	0	0	0	13	146
Brodsko-posavska	dlaka	0	0	0	0	0	5	5
	tkivo	0	0	0	0	0	8	8
Dubrovačko-neretvanska	dlaka	0	0	0	6	0	0	6
	tkivo	190	64	60	0	0	0	314
Istarska	dlaka	0	0	0	304	0	0	304
	tkivo	0	143	0	0	0	0	143
Karlovačka	dlaka	0	0	0	97	0	0	97
	tkivo	4	37	0	0	0	1	42
Koprivničko- križevačka	dlaka	0	0	0	0	0	0	0
	tkivo	6	0	0	0	0	0	6
Krapinsko- zagorska	dlaka	0	0	0	8	0	0	8
	tkivo	10	0	0	0	0	0	10
Osječko-baranjska	dlaka	0	0	0	0	0	27	27
	tkivo	0	0	0	0	0	136	136
Požeško- slavonska	dlaka	0	0	0	0	0	2	2
	tkivo	0	0	0	0	0	10	10
Primorsko- goranska	dlaka	0	0	0	0	0	0	0
	tkivo	0	897	0	0	0	0	897
Sisačko- moslavačka	dlaka	0	0	0	0	0	0	0
	tkivo	163	14	0	0	0	47	224
Splitško- dalmatinska	dlaka	0	0	0	16	0	0	16
	tkivo	17	115	1	0	0	10	143
Šibensko- knininska	dlaka	6	0	0	74	0	0	80
	tkivo	409	350	78	0	0	0	837
Varaždinska	dlaka	0	0	0	32	6	0	38
	tkivo	0	0	8	0	0	0	8
Virovitičko- podravska	dlaka	0	0	0	21	0	0	21
	tkivo	0	0	0	0	0	15	15
Vukovarsko-srijemska	dlaka	0	0	0	0	0	0	0
	tkivo	0	0	0	0	0	13	13
Zadarska	dlaka	0	0	0	168	0	0	168
	tkivo	219	8	24	0	0	0	251

Županija County	Vrsta uzorka	Goveda	Ovce	Koze	Magarci	Konji	Svinje	Ukupno Total
	Sample type	Cattle	Sheeps	Goats	Donkeys	Horses	Pigs	
Zagrebačka	dlaka	0	0	0	50	0	0	50
	tkivo	0	0	0	0	0	61	61
Ukupno / Total		1.157	1.628	171	1.018	6	348	4.328

Izvor / Source: HAPIH

4.1. PROVEDBA OZNAČAVANJA I EVIDENCIJE SVINJA

THE ACTIVITIES IN IDENTIFICATION AND RECORDING OF PIGS

Tablica 36. Broj označenih i evidentiranih svinja izvornih pasmina od strane djelatnika HAPIH-a

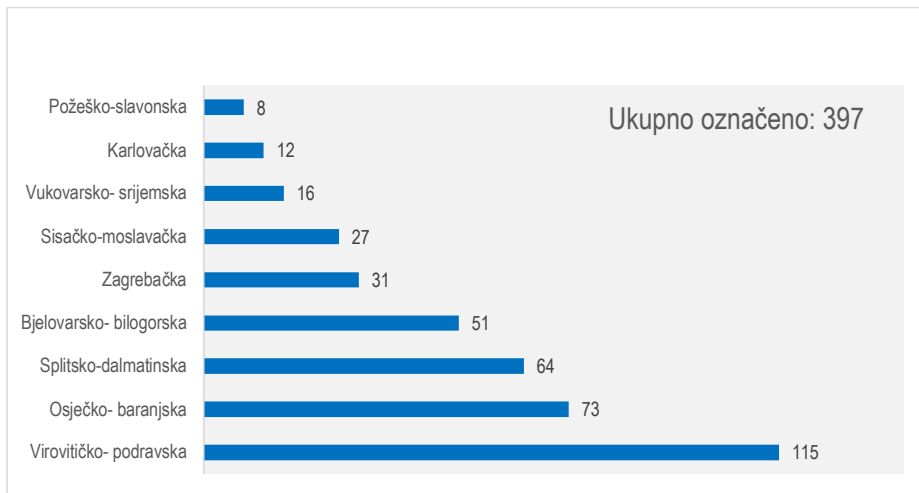
Number of marked and recorded pigs (local breeds) by the employees of HAPIH

Godina / Year	Broj grla / Number of animals
2020.	811
2021.	755
2022.	560
2023.	658
2024.	397

Izvor / Source: HAPIH

**Grafikon 19. Broj označenih i evidentiranih svinja izvornih pasmina od strane
djelatnika HAPIH-a prema uredu**

Number of marked and recorded pigs (local breeds) by the employees of HAPIH by office

Izvor / Source: HAPIH

5. **OZNAČAVANJE I REGISTRACIJA DOMAĆIH ŽIVOTINJA** *IDENTIFICATION AND REGISTRATION OF DOMESTIC ANIMALS*

Priprema izvješća:

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I RIBARSTVA

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I RIBARSTVA

MINISTRY OF AGRICULTURE, FORESTRY AND FISHERIES

GODIŠNJE IZVJEŠĆE

O SUSTAVU OZNAČAVANJA I REGISTRACIJE SVINJA

U REPUBLICI HRVATSKOJ ZA 2024. GODINU

ANNUAL REPORT

ON THE SYSTEM OF PORCINE ANIMALS IDENTIFICATION AND REGISTRATION
IN THE REPUBLIC OF CROATIA FOR 2024.

5.1. **SUSTAV OBVEZNOG OZNAČAVANJA I REGISTRACIJE SVINJA** *THE SYSTEM OF UNIQUE IDENTIFICATION AND REGISTRATION OF PORCINE ANIMALS*

Sustav obveznog označavanja i registracije svinja u Republici Hrvatskoj provodi se u skladu sa Zakonom o zdravlju životinja („Narodne novine“ broj 152/2022. i 154/2022.), Uredbom (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i vijeća od 9. ožujka 2016. o prenosivim bolestima životinja te o izmjeni i stavljanju van snage određenih akata u području zdravlja životinja, Provedbenom Uredbom komisije (EU) 2021/520 od 24. ožujka 2021. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i vijeća u pogledu sljedivosti određenih držanih kopnenih životinja i Delegiranom Uredbom komisije (EU) 2019/2035 od 28. lipnja 2019. o dopuni Uredbe (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i vijeća, u pogledu pravila za objekte u kojima se drže kopnene životinje i valionice te u pogledu pravila o sljedivosti određenih držanih kopnenih životinja i jaja za valjenje. Navedeni propisi utvrđuju pravila jedinstvenog označavanja svinja u Republici Hrvatskoj, postupke registracije premještanja svinja te uspostavu jedinstvene baze podataka. Jedinstveni registar svinja je temeljna baza podataka iz koje su vidljivi podaci o dojavama brojnog stanja svinja na objektima (gospodarstvima) te sva premještanja svinja koja uključuju promet s objekta (gospodarstva) na objekt (gospodarstvo), uvoz, izvoz, klanja i uginuća svinja.

Jedinstveni sustav označavanja podrazumijeva označavanje svake svinje ušnom markicom i/ili tetovirnim brojem. Ušna markica stavlja se na desno uho i na njoj se nalazi Registracijski broj objekta RBO (Jedinstveni identifikacijski broj gospodarstva JIBG) na kojem su svinje rođene. Sve svinje rođene na jednom objektu (gospodarstvu) označene su istim brojem. Tetovirni broj tetovira se u desno uho ili desnu stranu tijela svinje, a sastoji se od dvoslovne oznake HR i maksimalno peteroznamenaste brojčane oznake. Svinje se označavaju najkasnije do devet mjeseci starosti ili prije odlaska s objekta (gospodarstva) na kojem su rođene. Markice moraju biti čitljive tijekom cijelog života svinje, a u slučaju gubitka ušne markice, aplicira se ušna markica s brojem objekta (gospodarstva) na kojem se svinja nalazi.

Označavanje svinja provode subjekti (posjednici) kojima je ovaj postupak odobren od strane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, Uprave za stočarstvo i kvalitetu hrane, zatim ovlaštene veterinarske organizacije i veterinarske službe te terenski djelatnici Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu. Trenutno

13.773 subjekata (posjednika) ima ovlasti za samostalno označavanje svinja. Za pravilno i pravovremeno označavanje svinja odgovoran je subjekt (posjednik) koji između ostalog ima i obvezu vođenja Registra svinja na objektu (gospodarstvu) u koji upisuje podatke o svim svinjama na objektu (gospodarstvu). Registar sadrži i podatke o svakom premještanju svinja bilo da se radi o premještanju na novi objekt (gospodarstvo), klanju na objektu (gospodarstvu), uginuću, krađi / gubitku, odlasku na klanje ili izvozu. Prilikom spomenutih premještanja svinje mora pratiti Putni list kojeg ispunjava subjekt (posjednik) s čijeg se objekta (gospodarstva) svinje premještaju. Točna i pravovremena prijava svakog premještanja svinja temelj je za točnu i ažurnu bazu podataka o svinjama.

U nastavku su dani podaci upisani u Jedinstveni registar svinja tijekom 2024. godine, a koji su rezultat aktivnosti svih sudionika jedinstvenog sustava označavanja i registracije svinja.

Tablica 37. Promet svinja u 2024. godini po županijama
Movement of pigs in 2024 per county

Županija / Country	Promet svinja između objekata (gospodarstava) / Movement of pigs between holdings		Promet svinja u klaonice / Movement to the slaughterhouses		Uvoz / Import	Izvoz / Export
	Odlazak s objekta (gospodarstva)	Dolazak na objekt (gospodarstvo)	Odlazak u klaonicu	Dolazak u klaonicu		
Bjelovarsko-bilogorska	49.430	39.575	42.760	10.211	48.865	6.905
Brodsko-posavska	30.835	30.102	59.129	18.706	34.375	49.711
Dubrovačko-neretvanska	0	0	0	1.025	0	0
Grad Zagreb	1.339	1.134	1.426	15.491	62	0
Istarska	4.170	5.281	907	621	0	0
Karlovačka	15.460	7.918	3.989	10.306	4.217	0
Koprivničko-križevačka	33.431	31.270	73.820	0	47.602	45.939
Krapinsko-zagorska	12.806	11.399	6.487	6.212	1.286	0
Ličko-senjska	1.309	717	182	2.142	0	0
Međimurska	30.711	24.257	56.675	207.329	33.070	1.464
Osječko-baranjska	514.942	449.543	304.917	75.009	117.517	134.385
Požeško-slavonska	10.617	10.936	7.814	0	10.246	1.469
Primorsko-goranska	101	116	20	2.784	0	0
Sisačko-moslavačka	6.751	12.098	1.544	14.619	580	0
Splitsko-dalmatinska	5.517	7.945	1.861	17.144	1.371	0
Šibensko-kninska	353	329	289	8.990	0	0
Varaždinska	37.132	34.020	38.763	0	6.923	78
Virovitičko-podravska	10.575	9.904	7.383	4.789	3.650	981
Vukovarsko-srijemska	128.098	118.188	189.458	24.705	25.330	0
Zadarska	1.017	760	143	21.666	0	0
Zagrebačka	34.570	33.834	105.880	473.300	34.448	4.025
Ukupno / Total:	929.164	829.326	903.447	915.049	369.542	244.957

Izvor / Source: MP

Tablica 38. Broj svinja temeljem godišnje dojave brojnog stanja svinja po kategorijama

The number of pigs based on annual report from the holdings by category

Kategorija	Broj svinja
Odojci do 20 kg	250.497
Svinje 21-50 kg	225.072
Svinje za tov 51-80 kg	126.151
Svinje za tov 81-110 kg	133.142
Svinje za tov preko 110 kg	95.341
Nazimice	13.278
Suprasne nazimice	9.312
Krmače	40.684
Suprasne krmače	32.665
Nerastovi	2.878
Ukupan broj svinja svih kategorija	929.020

Izvor / Source: MP

Sukladno Naredbi o mjerama kontrole za suzbijanje afričke svinjske kuge u Republici Hrvatskoj (NN 147/2023 i 88/2024) subjekti / posjednici koji drže svinje dužni su prijavljivati premještanje i svaku promjenu brojnog stanja svinja (uginuće, prasenje, premještanje, klanje na gospodarstvu i ostalo) samostalnim unosom u aplikaciju, putem ovlaštene veterinarske organizacije ili putem djelatnika HAPIH-a u roku od tri dana od nastale promjene. Tijekom 2024. godine 30.880 subjekta (posjednika) svinja prijavilo je i evidentiralo dojavu brojnog stanja svinja i na taj način prijavilo držanje **929.020** svinja svih kategorija.

Tablica 39. Broj svinja temeljem godišnje dojave brojnog stanja svinja po kategorijama i županijama*The number of pigs based on annual report from the holdings by category and counties*

Županija / Country	Odojci / Suckling pigs	Svinje tov / Pigs for fattening	Nazimice / Gilts	Krmače / Sows	Nerastovi / Boars
Bjelovarsko-bilogorska	9.624	24.328	1.192	4.666	192
Brodsko-posavska	10.953	63.068	1.155	4.581	416
Dubrovačko-neretvanska	82	54	6	21	8
Grad Zagreb	941	1.825	99	375	18
Istarska	282	1.956	33	156	18
Karlovačka	3.035	6.931	260	1.538	76
Koprivničko-križevačka	20.766	49.935	1.801	6.877	135
Krapinsko-zagorska	3.607	11.000	421	1.670	41
Ličko-senjska	421	1.023	15	101	15
Međimurska	7.288	31.690	1.115	1.649	50
Osječko-baranjska	109.662	200.195	6.887	24.196	676
Požeško-slavonska	4.560	10.866	606	1.993	209
Primorsko-goranska	62	235	7	8	4
Sisačko-moslavačka	6.084	14.354	1.535	3.747	308
Splitsko-dalmatinska	1.190	3.657	143	603	67
Šibensko-kninska	131	501	58	93	7
Varaždinska	10.925	18.697	1.419	3.583	54
Virovitičko-podravska	6.338	12.357	982	2.803	208
Vukovarsko-srijemska	33.709	82.822	2.948	8.545	232
Zadarska	243	331	74	191	30
Zagrebačka	20.594	43.881	1.834	5.953	115
Ukupno / Total	250.497	579.706	22.590	73.349	2.878

Izvor / Source: MP

6. KONTROLA OCJENJIVANJA NA LINIJI KLANJA ŽIVOTINJA (KOLK)

CARCASSES CLASSIFICATION CONTROL

Priprema izvješća:

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I RIBARSTVA

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I RIBARSTVA

MINISTRY OF AGRICULTURE, FORESTRY AND FISHERIES

Uprava za stočarstvo i kvalitetu hrane
Directorate for Livestock and Food Quality

Sektor za registre životinja
Sector for animal registers

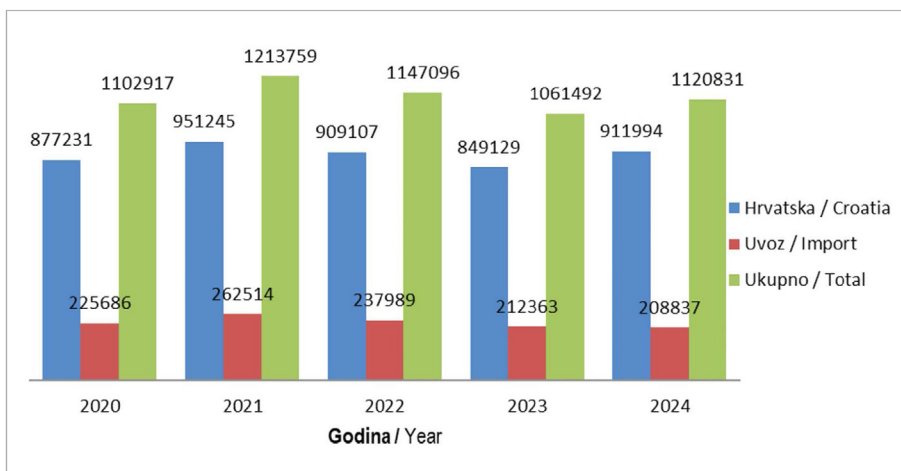
6.1. RAZVRSTAVANJE SVINJSKIH TRUPOVA U 2024. GODINI

CLASSIFICATION OF PIG CARCASSES IN YEAR 2024.

Prema obrađenim podacima sustava razvrstavanja, došlo je do povećanja ukupnog broja razvrstavanja svinjskih trupova u 2024. godini u odnosu na prethodnu godinu (grafikon 1). Zabilježeno je povećanje broja razvrstanih svinjskih trupova u svim kategorijama te povećanje u kategoriji T1 – utovljene svinje koja najviše pridonosi količini proizvedenog svinjskog mesa u ukupnoj bilanci proizvodnje (tablica 3). U pogledu kvalitete svinjskih trupova definirane postotnim udjelima mišićnog tkiva u trupovima, podaci o kategoriji utovljenih svinja (T1) govore nam da prosječan postotni udio mišićnog tkiva u svinjskim polovicama spomenute kategorije iznosi 58,87% (tablica 4). U usporedbi sa prethodnim godinama ovaj podatak odnosno obilježje kvalitete predstavlja blagi pad i pokazatelj trenutnog stanja svinjogojске proizvodnje u Republici Hrvatskoj. Ostali podaci o razvrstavanju svinjskih trupova za 2024. godinu prikazani su u slijedećim grafikonima i tablicama.

Grafikon 20. Ukupan broj klasiranih svinjskih trupova za period 2020. - 2024. godine

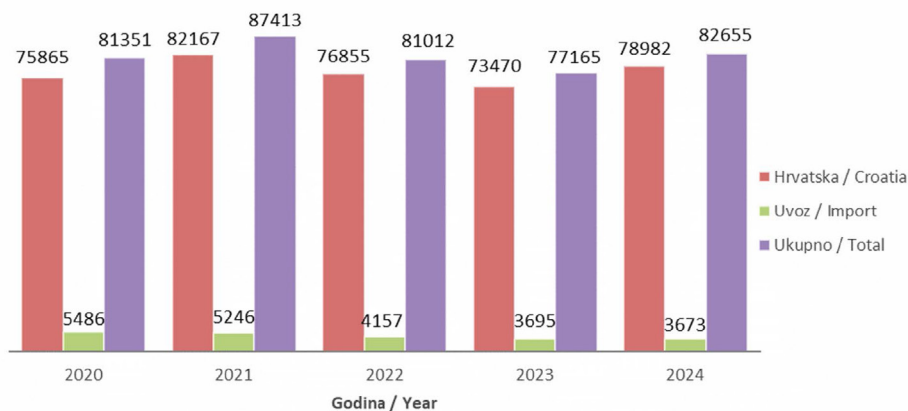
The total number of classified pig carcasses for period 2020. – 2024.

Izvor / Source: MP

Grafikon 21. Ukupna masa (t) klaonički obrađenih i klasiranih svinjskih trupova za period 2020. - 2024.

The total weight (t) processed and classified pig carcasses for period 2020 – 2024

Izvor / Source: MP

Tablica 40. Ukupan broj klasiranih svinjskih trupova po mjesecima za period 2020. - 2024. godine

The total number of classified pig carcasses per month for period 2020 - 2024

Mjesec / Month	Godina / Year				
	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Siječanj	81.898	88.800	87.771	86.305	86.965
Veljača	73.984	86.149	78.420	72.063	78.554
Ožujak	78.863	100.004	83.161	84.323	88.198
Travanj	71.534	86.795	86.051	76.520	80.946
Svibanj	76.171	92.988	92.584	80.746	88.557
Lipanj	86.240	92.404	88.692	77.132	79.194
Srpanj	90.920	96.339	81.908	67.963	90.583
Kolovoz	86.368	87.780	94.885	87.000	91.497
Rujan	93.090	101.169	94.127	91.289	87.169
Listopad	98.371	101.727	95.668	90.434	90.489
Studen	102.498	109.883	103.314	953.56	101.650
Prosinac	162.980	169.721	160.515	152.361	157.029

Izvor / Source: MP

Tablica 41. Ukupan broj klasiranih svinjskih trupova RH - Uvoz po mjesecima za period 2020. - 2024.*The total number classified pig carcasses origination from Croatia and from import per month for period 2020 – 2024*

Mjesec / Month	Hrvatska / Croatia					Uvoz / Import				
	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Siječanj	73.427	74.551	72.285	71.730	75.543	8.471	14.249	15.486	14.575	11.422
Veljača	68.081	71.561	66.876	61.379	69.014	5.903	14.588	11.544	10.684	9.540
Ožujak	72.369	82.428	71.475	69.400	69.949	6.494	17.576	11.686	14.923	18.249
Travanj	63.375	74.801	67.143	59.806	69.804	8.159	11.994	18.908	16.714	11.142
Svibanj	64.260	75.963	76.579	65.554	72.178	11.911	17.025	16.005	15.192	16.379
Lipanj	68.695	74.870	73.484	61.941	65.636	17.545	17.534	15.208	15.191	13.558
Srpanj	72.539	77.274	68.006	54.501	77.320	18.381	19.065	13.902	13.462	13.263
Kolovoz	70.531	71.918	73.317	68.404	73.997	15.837	15.862	21.568	18.596	17.500
Rujan	73.296	75.438	73.118	73.518	68.921	19.794	25.731	21.009	17.771	18.248
Listopad	73.310	69.523	71.577	72.051	69.766	25.061	32.204	24.091	18.383	20.723
Studen	76.988	84.173	78.824	81.085	79.816	25.510	25.710	24.490	14.271	21.834
Prosinac	100.360	118.745	116.423	109.760	120.050	62.620	50.976	44.092	42.601	36.979

Izvor / Source: MP

Tablica 42. Ukupan broj klasiranih svinjskih trupova po kategorijama za period 2020. - 2024. godine

The total number of classified pig carcasses by category for period for period 2020 - 2024

Kategorija/Category	Oznaka/ Label	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Odojci	O	246.614	299.494	284.340	261.338	274.668
Prasad	P	46.636	67.306	69.719	62.842	66.012
Utovljene svinje	T1	769.248	793.269	746.500	667.878	693.500
Utovljene svinje većih završnih težina	T2	31.563	44.730	37.610	61.111	77.919
Krmače	K	8.159	8.255	8.245	7.598	7.990
Mladi nerastovi	N	9	37	28	8	6
Stariji nerastovi i kastrati	NK	688	668	654	717	736

Izvor / Source: MP

Tablica 43. Broj klaonički obrađenih i klasiranih svinjskih trupova kategorije (T1) po klasama i prosječnom postotku mesnatosti za period 2020. - 2024. godine*The total number of processed and classified T1 category pig by class and average lean meat for period 2020 – 2024*

		Godina / Year									
		2020.		2021.		2022.		2023.		2024.	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Klasa / Class	S	295.197	61,90	383.031	61,68	405.991	61,67	327.374	61,64	240.556	61,38
	E	400.083	57,77	368.838	58,20	312.424	58,31	313.289	58,26	401.923	58,03
	U	68.620	53,43	36.665	53,52	24.107	53,57	23.621	53,70	46.219	53,57
	R	2.442	48,26	2.231	48,03	1.480	47,94	671	48,42	1.926	48,56
	O	466	42,63	459	42,57	372	42,64	140	43,95	124	43,26
	P	315	36,51	252	37,81	173	38,72	28	38,72	77	32,76
	NU ¹	458	0	640	0	562	0	593	0	776	0
	OG ²	1.662	0	1.149	0	1.384	0	2.162	0	1.899	0
Prosječna mesnatost % Averaged meatiness %		58,92		59,62		59,95		59,75		58,87	

¹NU – neupotrebljivi svinjski trupovi nakon veterinarskog pregleda / unusable pig carcasses after veterinary examination²OG – oguljeni svinjski trupovi / peeled pig carcasses

Izvor / Source: MP

7. STOČARSKE IZLOŽBE

LIVESTOCK EXHIBITIONS

Centar za stočarstvo HAPIH- a u suradnji s uzgojnim udruženjima i organizatorima na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini sudjeluje u pripremi i organizaciji stočarskih izložbi. Ove manifestacije značajne su za uzgajivače i potencijale kupce, ali su zanimljive i posjetiteljima iz urbanih sredina, jer predstavljaju kako promociju uzgoja tako i ruralnog načina života. Nažalost, zbog situacije s afričkom svinjskom kugom odgođene su sve planirane izložbe svinja u 2024. godini.

31. Državna stočarska izložba

U sklopu 31. Jesenskog međunarodnog bjelovarskog sajma u Gudovcu, od 13. do 15. rujna 2024. godine održana je 31. Državna stočarska izložba. Pokrovitelj stočarske izložbe je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, dok je uz organizatora Bjelovarski sajam d.o.o. suorganizator Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu (HAPIH, Centar za stočarstvo) uz svesrdnu pomoć uzgojnih udruženja, osobito središnjih saveza uzgajivača. Sajam je svečano otvorio ministar poljoprivrede, šumarstva i ribarstva Josip Dabro. Ispred HAPIH-a pozdravnu riječ održao je v.d. ravnatelj izv. prof. dr.sc. Krunoslav Karalić, koji se zahvalio svim uzgajivačima i izlagačima te ih pohvalio za njihovu predanost i ustrajnost.

Na ovogodišnjoj Državnoj stočarskoj izložbi sudjelovalo je 180 izlagača koji su predstavili 400 grla / jedinki u 32 pasmine i 107 kolekcija. Izlagači su predstavili svoja najkvalitetnija grla / kolekcije domaćih životinja - goveda, konje, ovce, koze, perad i pčele.

Izložba svinja nije održana iz preventivnih razloga s ciljem sprečavanja širenja afričke svinjske kuge.

8. STRUČNI SKUPOVI I OSTALE AKTIVNOSTI *EDUCATIONS AND OTHER ACTIVITIES*

8.1. SAVJETOVANJE UZGAJIVAČA / BREEDERS CONFERENCE

Savjetovanje uzgajivača svinja kao središnje mjesto susreta uzgajivača i stručnjaka, ima za cilj educiranje i informiranje sudionika te razmjenu korisnih i primjenjivih spoznaja i iskustava iz područja agrarne politike, ruralnog razvoja, selekcije, uzgoja, držanja, hranidbe, proizvodnje, kvalitete stočarskih proizvoda, zdravstvene zaštite, tehnologije proizvodnje stočne hrane itd .

Savjetovanje organizira Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu (HAPIH, Centar za stočarstvo) u suradnji sa Središnjim savezom uduga uzgajivača svinja Hrvatske (SUS), a pod pokroviteljstvom Ministarstva poljoprivrede šumarstva i ribarstva (MP).

Zbog aktualne situacije sa afričkom svinjskom kugom odgođeno je planirano savjetovanje uzgajivača svinja za 2024. godinu i isto će biti održano sredinom veljače 2025. godine, o čemu će biti riječi u sljedećem godišnjem izvješću.

8.2. EDUKACIJE DJELATNIKA I UZGAJIVAČA / EDUCATION OF EMPLOYEES AND BREEDERS

Osim nadležnih uprava u Ministarstvu poljoprivrede (Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane, Uprava za stočarstvo i kvalitetu hrane) i Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu aktivno je bila uključena u suzbijanje, kontrolu širenja i iskorjenjivanje ASK-a kroz rad u Nacionalnom kriznom stožeru za kontrolu i suzbijanje afričke svinjske kuge.

Djelatnici HAPIH-a članovi su i lokalnih kriznih stožera te sudjeluju u provedbi postupaka koji mogu doprinijeti zaustavljanju širenja, kontroli i ublažavanju posljedica bolesti.

HAPIH-ovi djelatnici su održavali edukacija za uzgajivače svinja, kako bi ih dodatno informirali o pojavnosti afričke svinjske kuge i mjerama za sprečavanje njenog

širenja, kao i pružili odgovore na sva neposredno postavljena pitanja. Ove edukacije održane su temeljem poziva jedinica regionalne i lokalne uprave i samouprave na ugroženim područjima, kao i na ostalim područjima Republike Hrvatske.

S obzirom na prvu pojavu afričke svinjske kuge u držanim svinja u RH u 2024. godini, u Gradištu u Vukovarsko-srijemskoj županiji, zatim na pojavu iste u Bosni i Hercegovini (naselje Vinjani u općini Posušje) u neposrednoj blizini hrvatske granice, kao i na pojavu afričke svinjske kuge u Retkovcima u Vukovarsko-

srijemskoj županiji dana 30.7.2024. godine te na Rješenja Ministarstva poljoprivrede o određivanju zone zaštite i zone nadziranja zbog izbijanja afričke svinjske kuge za određena područja Vukovarsko-srijemske i Splitsko-dalmatinske županije, HAPIH je informirao nadležna upravna tijela Vukovarsko – srijemske, Splitsko – dalmatinske i ostalih županije o održavanju edukacija za uzgajivače, a s ciljem prevencije širenja afričke svinjske kuge te predložio da o navedenom obavijeste jedinice lokalne samouprave na svojem području.

Shodno iskazanom interesu, HAPIH je u najkraćem roku organizirao i održao edukacije za uzgajivače na temu Osnove biosigurnosnih mjera u uzgojima svinja. Kao glavni zaključci održanih edukacija su: potreba pridržavanja osnovnih zakonom i podzakonskim aktima propisanih biosigurnosnih mjera, pravovremena prijava znakovna bolesti, uginuća i pobačaja veterinaru i ažurno vođenje evidencija i provedba označavanja i registracije, premještanja svinja te redovno ažuriranje brojnog stanja.

Osim održanih edukacija za uzgajivače u jedinicama lokalne i regionalne samouprave koje su pokazale interes, djelatnici područnih ureda Centra za stočarstvo HAPIH-a kontinuirano su dijelili EFSA letke i edukativne letke HAPIH-a vezano za problematiku ASK s odgovorima na često postavljena pitanja o bolesti, mjerama, postupcima građana, naknadama, postupcima uzgajivača i biosigurnosnim mjerama na gospodarstvima.

Stoga i dalje apeliramo na pojačani oprez svih onih koji drže svinje. Potrebno je svaku promjenu zdravstvenog stanja i uginuća svinja odmah prijaviti veterinaru te se pridržavati biosigurnosnih i svih drugih mjera određenih Naredbom o mjerama kontrole za suzbijanje afričke svinjske kuge u Republici Hrvatskoj.

8.3. GLASILO SREDIŠNJEG SAVEZA UDRUGA UZGAJIVAČA SVINJA HRVATSKE

MAGAZINE OF BREEDERS ASSOCIATION

Svinjogojstvo je stručni časopis koji od 2019. godine izdaje Središnji savez udruga uzgajivača svinja Hrvatske (SUS) te je prvi specijalizirani časopis namijenjen uzgajivačima svinja u Hrvatskoj. Od 2020. godine časopis se počeo objavljivati i u on-line izdanju, a objavljuje se tri puta godišnje. Cilj časopisa je pružiti najnovije informacije o aktualnim događanjima u svinjogojskom sektoru te predstaviti najnovija tehnološka dostignuća u svinjogojstvu u Hrvatskoj i u svijetu. U izradu časopisa, odabir tema i njihovu obradu uključeni su stručnjaci Agronomskog i Veterinarskog fakulteta u Zagrebu, Fakulteta agrobiotehničkih znanosti u Osijeku, Hrvatskog veterinarskog instituta, djelatnici Ministarstva poljoprivrede, Centra za stočarstvo HAPIH-a, predstavnici SUS-a, udruge "Fajferica" i drugih uzgojnih udruženja. Časopis obuhvaća aktualne teme iz različitih područja svinjogojske proizvodnje, među kojima su mjere i postupci u uzgoju svinja, reprodukcija, selekcija, hranidba, tehnologija, alternativni sustavi uzgoja, zdravstvena zaštita, dobrobit svinja, te prerađa mesa. U svakom broju predstavljeno je jedno obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo koje se bavi uzgojem svinja te se redovito objavljuju burzovna izvješća.

9. PRILOZI / ATTACHMENTS

ICAR-ov certifikat kvalitete

ISO certifikat (hrv / eng)

ISAG certifikat kvalitete

ISAG

Certificate of Participation

This is to certify that ISAG Institutional Member

Croatian Agency for Agriculture and Food, Department for Biotechnological Analyses, Mycotoxins and Pesticide Residues
Osijek, Osječko-baranjska county, Croatia

has participated in the
2022-2023 International Horse (*Equus caballus*) STR DNA Typing Comparison Test
 with the following result:

Absolute genotyping accuracy rank: 1
 Total number of participating labs: 100

Absolute genotyping Accuracy	
Rank	% Labs
1: 100% – 96%	86
2: 97.9% – 95%	5
3: 94.9% – 90%	5
4: 89.9% – 80%	2
5: Below 80%	2

 President: Dr. Clare Gill

 Secretary: Dr. Sofia Mikko

ISAG is a scientific society that provides a forum for the exchange of information, methods and materials between members and for standardization of genotyping nomenclature. ISAG is not involved in the accreditation of service genotyping laboratories or institutions and ISAG does not regard participation in its Comparison Tests as indicating that a laboratory is internationally accredited. This certificate reflects the laboratory performance in the specific comparison test.

ISAG

Certificate of Participation

This is to certify that ISAG Institutional Member

Croatian Agency for Agriculture and Food, Department for Biotechnological Analyses, Mycotoxins and Pesticide Residues
Osijek, Osječko-baranjska county, Croatia

has participated in the
2022-2023 International Bovine (*Bos taurus*) STR Typing Comparison Test
 with the following result:

Absolute genotyping accuracy rank: 1
 Total number of participating labs: 88

Absolute genotyping Accuracy	
Rank	% Labs
1: 100% – 95%	91
2: 97.9% – 95%	6.8
3: 94.9% – 90%	0
4: 89.9% – 80%	1.1
5: Below 80%	1.1

 President: Dr. Clare Gill

 Secretary: Dr. Sofia Mikko

ISAG is a scientific society that provides a forum for the exchange of information, methods and materials between members and for standardization of genotyping nomenclature. ISAG is not involved in the accreditation of service genotyping laboratories or institutions and ISAG does not regard participation in its Comparison Tests as indicating that a laboratory is internationally accredited. This certificate reflects the laboratory performance in the specific comparison test.

10. ZNANSTVENO STRUČNA SURADNJA I PUBLICIRANJE

SCIENTIFIC PROFESSIONAL COOPERATION AND PUBLICATION

1. Škorput D., Kaić A., **Špehar M.**, Karolyi D., Luković Z. (2024): Turopolje Pig: Between Conservation and Sustainability // Sustainability, 16(5): 1786; doi: <https://doi.org/10.3390/su16051786>
2. Škorput D., Zorc M., Karolyi D., **Špehar M.**, Luković Z. (2024): Inbreeding depression and inbreeding load for litter size in Black Slavonian pig // Zbornik sažetaka 59. hrvatskog i 19. međunarodnog Simpozija agronoma / Carević Stanko, Klaudija; Kljak, Kristina (ur.). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu Agronomski fakultet, Zagreb, Hrvatska, str. 176-176.

11. IZVJEŠĆE PRIPREMILI / AUTHORS

• CENTAR ZA STOČARSTVO

Vinkovačka cesta 63 c, 31 000 Osijek

+385 (0)31 275 186, cs@hapih.hr, www.hapih.hr

dr.sc. Zdenko Ivkić, zdenko.ivkic@hapih.hr

dr.sc. Marija Špehar, marija.spehar@hapih.hr

dr.sc. Dragan Solić, drago.solic@hapih.hr

Mladen Molnar, dipl. ing., mladen.molnar@hapih.hr

Davor Pašalić, dr. med. vet., davor.pasalic@hapih.hr

Mladen Škiljević, dipl.ing., mladen.skiljevic@hapih.hr

Davorka Blažek, dipl.ing., davorka.blazek@hapih.hr

dr.sc. Polonca Margeta, polonca.margeta@hapih.hr

Milomir Uzelac, milomir.uzelac@hapih.hr

Ivan Zorinić, mag.ing.agr., ivan.zorinic@hapih.hr

Mihaela Kemenović, mag.ing.agr., mihaela.kemenovic@hapih.hr

Vatroslav Tissauer, dipl.ing.polj.,univ.spec.oec., vatroslav.tissauer@hapih.hr

Jelena Ceglec, dipl.ing., jelena.ceglec@hapih.hr

• MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE ŠUMARSTVA I RIBARSTVA

Djelatnici Sektora za označavanje i registraciju životinja i upravljanje podacima u stočarstvu, Uprave za stočarstvo i kvalitetu hrane izradili su poglavlja 5 (Označavanje i registracija domaćih životinja) i 6 (Kontrola ocjenjivanja na linij klanja životinja). Djelatnici Uprave za stočarstvo i kvalitetu hrane sudjelovali su u obradi podataka za poglavlje 3 (Provedba aktivnosti).

- **UZGOJNA UDRUŽENJA**

U pripremi podataka za poglavlje 2.4. (Suradnja s uzgojnim udruženjima) sudjelovali su djelatnici ili predstavnici uzgojnih udruženja:

Središnji savez udruga uzgajivača svinja Hrvatske, *sus@sus.hr*

Udruga uzgajivača svinja „Banijska šara“, *banijska.sara@gmail.com*

Plemenita Općina Turopoljska, *plem-op-turopoljska@zg.t-com.hr*

Udruga uzgajivača crne slavonske svinje „Fajferica“, *fajferica@fajferica.hr*

Udruga uzgajivača svinja pasmine mangulica, *mangulicaudruga@gmail.com*

**Hrvatska agencija za
poljoprivredu i hranu**

Ulica kardinala Alojzija Stepinca 17
31000 Osijek
tel. +385 31 275 200
e-mail: hapih@hapih.hr

www.hapih.hr

